

Антологія барокової духовної лірики
з Надсяння

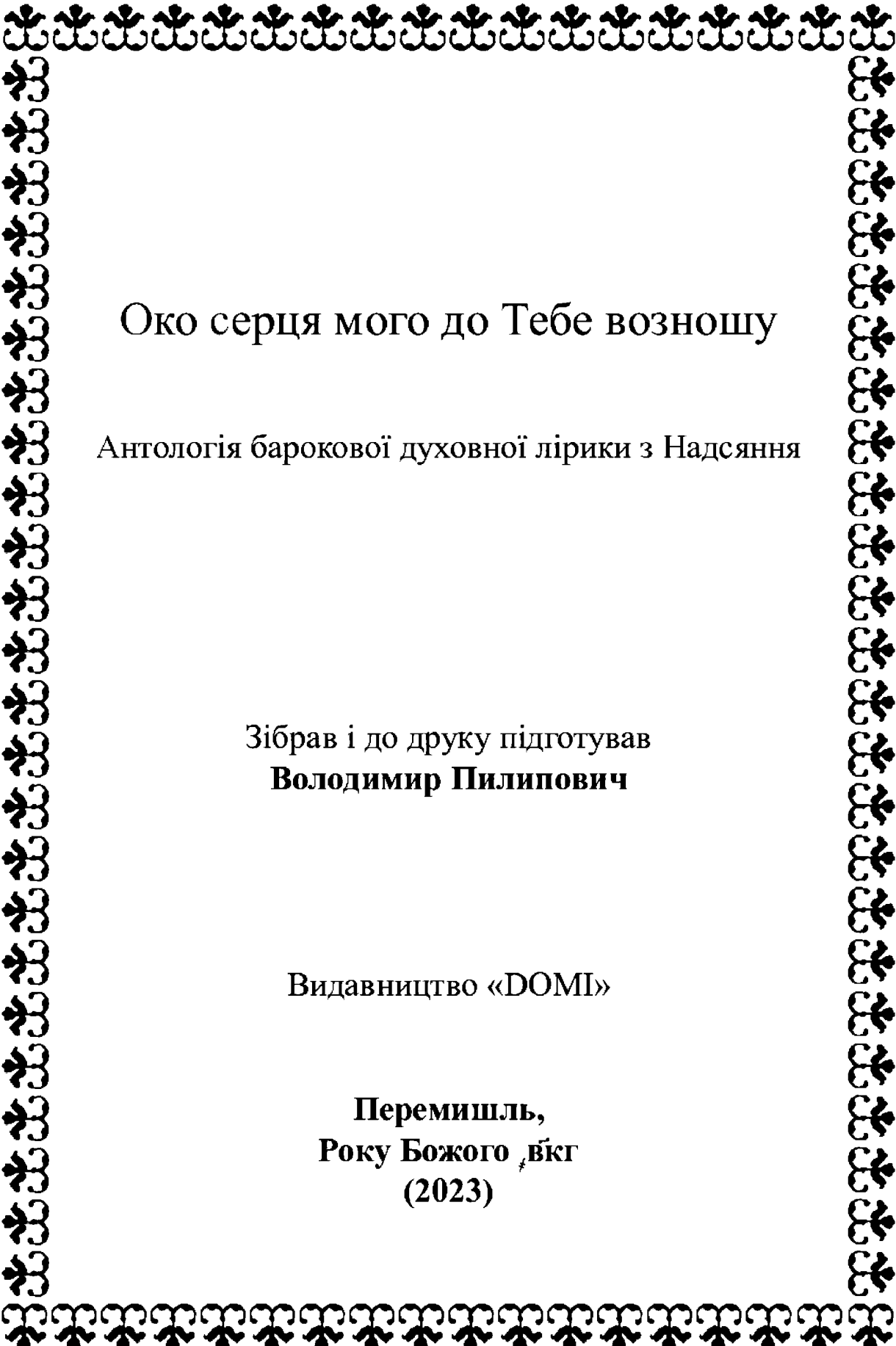
Ќко срдца моего к тебѣ возпущаю

Блговоленіємъ Ѡца,
поспѣшеніємъ Сна,
совершеніємъ Сѣго Дха,
косну сѧ положити начало

Книжици сѧ.

Аминь

Око серця мого до Тебе возношу

Антологія барокової духовної лірики з Надсяння

Зібрав і до друку підготував
Володимир Пилипович

Видавництво «DOMI»

**Перемишль,
Року Божого ґґґґ
(2023)**

Проект обкладинки і художнє оформлення:
ВІПКаляміс

В оформленні обкладинки використано рамку з рукописного Пом'яника церкви св. Микити із села Вітошинці, 1688 р., та гравюру з книги *Таблиця невидимаа сердца чловеаго на которой не перомъ, але палцемъ Бжїмъ і ѡзыкомъ Апслскимъ, не черниломъ, але Дхѡмъ Стїи слезами Апслскими написаны суть, Посланїа албо Листы Апслскїи*, Львів 1666. На форзацах заставка з книги братства церковного церкви св. Михаїла в Комарні, друга половина XVIII ст.

Ком'ютерна верстка:
Мацеїй Журавскі

ISBN 978-83-957479-2-2

Видавництво «DOMI»
e-mail: domi.vydav@gmail.com

Наклад: 50 примірників

№

ЗМІСТ

Володимир Пилипович, <i>Передслово</i>	9
Фігурний твір з Акафістника Василя <i>Кресту твоєму покланяємъ сѧ Влдо</i>	15
Вірш Івана Солонського, дидакала улюцького, з <i>Грамокниги</i> поповичів Баньковських з Крем'яної <i>На вѣчную памѧтку ѿ рода во род концептують</i> . .	17
Епіграма зі Збірника Івана Левицького, поповича з Хоценя <i>Дзвоновъ сила изображена здѣ</i>	18
Епіграми монограміста А. В. з Акафістника о. Івана Мох- нацького з Кальниці Епіграма святому Івану Хрестителю: <i>Гласом</i> <i>покаїніє вѣсѣм проповѣдавый</i>	19
Епіграма святому Миколаю: <i>Мечемъ слова Бжїа,</i> <i>ересь постѣкаѧй</i>	19
Пісні з Акафістника о. Павла Свідзінського <i>Гимнъ Святой Тройци</i>	21
<i>Гимнъ святому славному пророку Іліи Оезвитѧнину</i> . .	22
Пісні з Акафістника о. Товарнянського <i>Дажд ми Слово Слове Бжїи тепер с креста зняти</i> . .	24
<i>Кто не хвалит кто не славит Ржства Прчстой</i> . .	24
<i>Раду[и]сѧ Матко Бжїа предвѣки</i>	25
Пісня з ерейського молитовника з Улюча <i>Не вѣмъ сего челоувѣка</i>	26
Пісня з Тріоді квітної із Тучапів <i>Пѣснь ѿтому великомѣченику Георгїю</i>	27

Пісні зі співаника Івана Левицького з Хоценя	
<i>Пѣснь на уцѣлованіє ранъ Ісусъ Христовыхъ</i>	29
<i>Пѣснь страстемъ Христовымъ</i>	31
<i>Пѣснь в чѣлку мѣзерномъ</i>	32
Пісня з Празничної мінеї з горішнього Надсяння	
<i>Радости немаши и барзо немилу</i>	34
Пісні з метрикальної книги парафії в Довжиці	
<i>Пѣснь на Благовѣщенє Прѣстои Бѣродици</i>	35
<i>Пѣснь набожнаѧ ѿ покаѧнии</i>	37
Пісні з перемиського співаника Михайла Хтея	
<i>Пѣснь Преподобному Ѣцу Алексію челоуѣку Бжїю</i>	38
<i>Пѣснь а Преподобному Ѣцу Онуфрію</i>	
<i>Пустинножителю</i>	40
Молитва до Святої Тройці з Апостола з Любачева	
<i>Троице престаѧ, єдинице нераздѣленаѧ</i>	43
Молитва до Христа зі Статуту братства церковного церкви св. Миколая в Перемишлі на Підгір'ю, списаного Мироном Сидорським	
<i>Хѣ Бжїє спстелю нашѣ</i>	44
Молитва прослави дванадцяти частин тіла Богородиці із єрейського молитовника з Улюча	
<i>Поздоровленіє дванадѣсѧтъ члонковъ прстои Дѣви</i>	45
Молитви з молитовника Михайла Левицького з Улюча	
<i>Молитва ко Прѣстой Бѣи</i>	48
<i>Молитва ко Гсѣду нашѣму Ісѣ Хрѣсту</i>	48
<i>Молитва ко стѣи великомѣчници Єкатерїнѣ</i>	48
Молитва з Акафістника, середина XVII століття	
<i>Млѣтва въ п[оне]дилокъ по утрни</i>	50
Молитовне визнання віри з покаянням із Учительного євангелія з Тростянця	
<i>Єко срдца моего к тебѣ вознушаю Мѣи Бжїя</i>	53

Сповідь щоденна з напрестольного Євангелія церкви св. Димитрія в Дашівці.	55
Поминання мельника Чучвія із Пом'яника церкви св. Микити у Вітошинцях.	57
Поминаніє Бжлолюбиваго Іннокентіа Винницькаго	59
Молитви-замовляння проти пропасниці о. Павла Свідзінського	
<i>Млтва ѿ фрыбры.</i>	63
<i>Млтва ѿ[2] ѿ трасавицѣ.</i>	63
<i>Млтва ѿ[3]</i>	64
Молитви-замовляння проти тучі о. Павла Свідзінського	
<i>Млтвы ѿ злои тучѣ</i>	
Молитва перша: <i>Во има Сѡца и Сина и Сѣго Дѣа</i> <i>тучѣ злаа.</i>	65
Молитва друга: <i>Заклинаю тѣа злаѣа тучѣ и</i> <i>встановляю тѣа</i>	65
Молитва третя: <i>Ишоль Ісї Айлы къ морю.</i>	65
Молитва четверта: <i>Гсди творче вседержителю</i> <i>всемирныи.</i>	66
Молитва п'ята: <i>Злаѣа тучѣ ѣако коли моѣа мати</i> <i>смуѣа была</i>	66
Молитва шоста: <i>Гсди творче вседержителю,</i> <i>и вседѣтелю блгии.</i>	67
Молитва сьома: <i>А ѣа тобѣа злаѣа тучѣ показую доро-</i> <i>гу и путѣ.</i>	68
Молитва-замовляння проти тучі дидаскала Івана Добрян- ського з Гломчі	
<i>Злаѣа тучѣ закликаю тѣа и спираю тѣа...</i>	69
Молитви-замовляння проти тучі із Требника з Рушельчичів	
<i>Млтвы ѿ злои тучѣ</i>	
Молитва перша: <i>Злаа тучѣ, закликаю тѣа Гмѣ Ісї Хмѣ,</i> <i>сѣном Бжѣим</i>	70

Молитва друга: <i>Становляю тѧ злѧ тучѧ Бѣом живымъ и Мѣрїю Бѣжїю</i>	70
Молитва третя: <i>Тучѧ граде не бывалас си оунас, во навѣчерїѧ рождѣства Хѣо</i>	71
Молитва четверта: <i>Тоучѧ граде растинаю тѧ на чотыри части</i>	71
Молитва п'ята: <i>Тучѧ граде разсѣкаѧ тѧ арханѣль Михаил</i>	71
Молитва-замовляння проти громів і блискавок з <i>Грамокни- ги</i> поповичів Баньковських з Крем'яної, списаної ди- даскалом улюцьким Іваном Солонським <i>Молитва заклиන්නательная громъ и молный</i>	73
Притчі з рукопису Капітульної бібліотеки в Перемишлі . .	75
Коментарі	84
Титла і скорочення	99
Список ілюстрацій	106
Мапа Надсяння з назвами місцевостей, з котрих походять публіковані рукописи та їх переписувачі	107

Передслово

Антологію барокової духовної лірики з Надсяння укладено з нечисленних, збережених до нашого часу, проявів місцевого українського письменства, здебільше анонімних авторів XVII – XVIII століття, на які вдалося натрапити в рукописних книгах з колекції давньої Бібліотеки греко-католицької капітули в Перемишлі. Зараз ці рукописи зберігаються у Національній бібліотеці у Варшаві й в оцифрованій формі доступні на порталі Polona. Другим основним джерелом, з якого почерпнуто поміщені в цій книзі твори, є родинні колекції рукописів Павла Свідзінського¹ та Івана Левицького², уродженців Надсяння, які в середині XIX століття придбав у Перемишлі львівський колекціонер і дослідник о. Антін Петрушевич. Ці рукописи він подарував Бібліотеці Народного дому у Львові, а зараз вони зберігаються у Львівській національній науковій бібліотеці України ім. В. Стефаника. Доповнюють цей список два рукописи з початку XIX століття – співаник і молитовник з колекції Національного музею Перемиської землі в Перемишлі. Хоч ці пам'ятки виникли

¹ Про бібліотеку Свідзінських див.: Марія Кольбук, *З історії бібліотеки родини Свідзінських* // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника. Випуск 9/10. Львів 2002, с. 152-159.

² Біографічну ноту про Івана Левицького див.: Юрій Ясіновський, *Церковний спів Галичини австрійської доби у критиці, персоналіях і нотних джерелах*. Редактор Марія Качмар. [= Василянські історичні дослідження, т. V]. Варшава: Видавництво «Василяда» 2020, с. 363-364.

в пізнішу ніж бароко культурну епоху – бідермаєр, поміщені у них тексти виникли таки в попередніх століттях і є яскравим прикладом тривання українського барокового письменства на Надсянні в перших десятиліттях ХІХ ст. Бо як зауважують дослідники літератури бідермаєра, зокрема Фрідріх Зенгле (Friedrich Sengle), властивістю цієї епохи було звернення до традиції бароко.

Публікація ставить собі за мету презентацію вибраного сегменту художньої літератури – духовну лірику, створену в добу бароко на тогочасній, крайній західній території українського етносу³. Як відомо, релігійний компонент української літератури бароко, в жанровому і кількісному вимірах, значно перевищує світський (Дмитро Чижевський), тому очевидним стає саме такий вибір зібраних у книзі творів. До антології увійшли 83 тексти – вірші, епіграми, духовні пісні, молитви, поминання, молитви-замовляння і притчі. Їхніми творцями або переписувачами були священники та дяки-дидаסקали з теренів історичної православної а згодом унійної Перемиської єпархії.

³ Див. подібні книжкові видання: *Барокові духовні пісні з рукописних співаників ХVІІІ ст. Лемківщини*. Вступ, упрядкування і коментарі Олі Гнатюк. Львів: Видавництво отців Василіян «Місіонер» 2000; *Брама святого Івана. Перемиська барокова епітафія*. Супровідні статті й упорядкування Володимира Пилиповича і Дениса Пилиповича. [= «Перемиська бібліотека» Перемиського відділу Об'єднання українців у Польщі. Том VII]. Перемишль 2005; *Партесна музика Перемиської єпархії. Рукописні уривки середини ХVІІ- початку ХVІІІ століття*. Зібрали і до друку підготували Володимир Пилипович і Юрій Ясіновський. Ідентифікація уривків, реконструкція партитури, передмова Ольга Шуміліна. [= Пам'ятки сакральної музики Перемиської єпархії. Том III]. Регентський Інститут Перемисько-Варшавської Архiepархії у Перемишлі. Перемишль 2015.

Точні бібліографічні дані публікованих або передрукованих в антології творів, подано в коментарях. Додатковим елементом нашого видання, який допоможе читачеві візуалізувати географію літературної творчості регіону є *Мапа Надсяння з назвами місцевостей, з котрих походять публіковані рукописи та їхні переписувачі*.

Зібрані у книжці тексти написано слов'яно-руською або «простою мовою» – літературними мовами, якими користувалися русини-українці в Ранньомодерну добу. Наявні в текстах титла і скорочення зберігаються, надрядкові букви внесені в рядок, ѣ (єрик) передається літерою ѣ, ' (паєрк) – ѣ, графічні варіанти деяких кириличних літер передаються сучасним шрифтом: ѡ – в, s – з, ѣ – кс, ж – у. Для кращого розуміння змісту, титла і скорочення розкрито і пояснено в коментарях.

За допомогу в підготуванні цієї книги дякую: львів'янину Назарові Федораку за визначення жанрів деяких, публікованих в антології текстів, та моему перемиському другові Станіславові Стемп'єню за електронну копію перемиського співаника.

В художньому оформленні книги використано ілюстрації з рукописів колекції давньої Бібліотеки греко-католицької капітули в Перемишлі.

Володимир Пилипович

волю безприману: и тобою даюся тебе
на дѣвола и на евоинско крѣпо, и тебѣ

славо вѣснма

собоу натамъ

ты соцемъ

и со пресвѣтымъ бгнмъ

и животворѣщимъ тѣмъ

хмъ и нѣмъ

прно и вѣбѣ

ки вѣкомъ

А М И Н Ъ

и сирѣ

и сирѣ

и сирѣ

и сирѣ

и сирѣ

и сирѣ

и сирѣ

и сирѣ

и сирѣ

и сирѣ

и сирѣ

и сирѣ

и сирѣ

и сирѣ

Фігурний твір з Акафістника Василя

Кресту твоєму покланяємъ сѧ Влдо и єтоє воскѣ, спїси Гї
люды своѧ и блсви достоѧнїє своє побѣди, сего ради Гї
оружїє на дїавола Крсть твои дал єси нам, трепеще убо
и трасет сѧ немогчіи возирати на силу єго ѧко мертвіѧ
воскресает и смѣрть оупраздняет.

Вірші Епіграми

Вірш Івана Солонського, дида скала улюцького,
з *Грамо книги* поповичів Баньковських з Крем'яної

На вѣчну ю паматку ѿ рода во род концептують
ї дѣша усопших родителѣй і сродникѣ тут списують.
В сїю Грамо книгу названную ѿ побожныхъ ї своихъ,
абы по смѣрти ихже такое печалована было ї ѿ нихъ.
Ї на страшном судѣ в книги животныхъ абы были вписанные
през офѣру и альмужну май стат сѣтый ублаганіє.
Рачѣ то Хрѣте Црѣю всѣхъ сподобити,
и вѣ црѣтвіи нѣбномѣ на вѣки жити.

Епіграма зі Збірника Івана Левицького,
поповича з Хоценя

Дзвоновъ сила изображена зде:

Бѣа славлю истиннаго, люд со клиром собираю,
Мертвых плачу, тучу гоню, дни сѣ возвѣщаю.

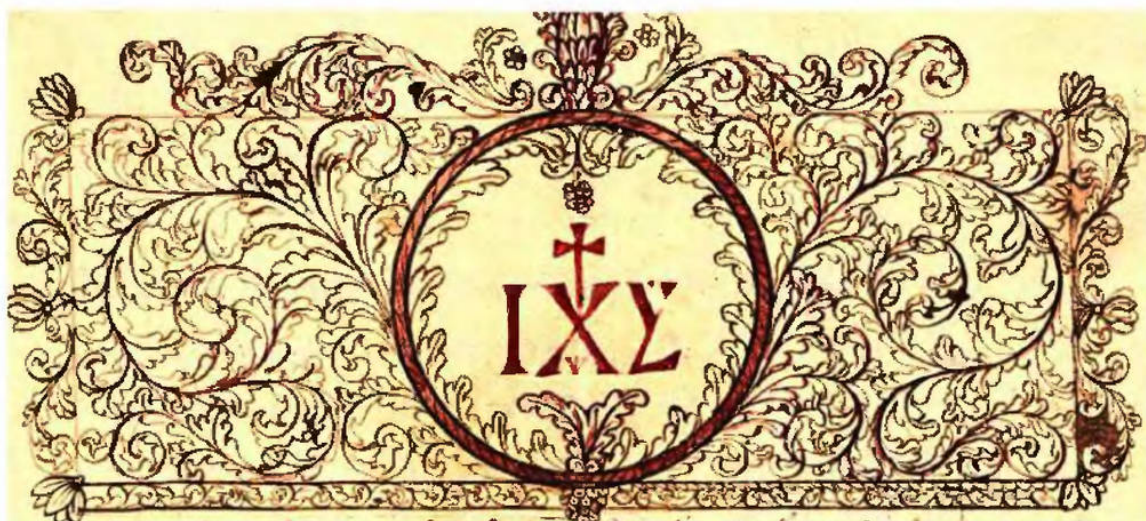
**Епіграми монограміста А. В.
з Акафістника о. Івана Мохнацького з Кальниці**

Епіграма святому Івану Хрестителю

Гласом покаїніє всѣм проповѣдавый
и путь правъ в нбсное Црствіє сказавый;
Дажд ми по гласѣ твоєм грѣшному творити
и тѣм стезю правую в Нбо оулучити.

Епіграма святому Миколаю

Мечемъ слова Бжія, ересь посѣкай,
Црковже православных крѣпко защищай.
Посѣкай моя грѣхи лютыя без мѣри,
и сохраняй мя млю, в бл҃гочстной вѣри.

Пісні

Пісні з Акафістника о. Павла Свідзінського

Гимнъ Святой Троици

Троице святая, Боже ласкавый,
Котрый себе днесъ нам показавый
Во трехъ персонахъ в боствъ едином,
Отче со Сыномъ и Святымъ Духомъ,
Котрого для насъ з неба зослалесъ,
Нам людем твоим збавленѣ далесъ.
Благодарим та и воспѣваемъ,
Смотреніем та вси величаемъ,
Імже спаслъ миръ погибающъ
І грѣхъ потреби смертъ нам радающъ.
На горнемъ мѣстѣ все содѣлавый,
Сѣдящимъ ви тмѣ свѣтъ восиавый,
Просвѣти и насъ, тебѣ славѣщихъ,
Во вѣки вѣкомъ тебѣ хвалѣщихъ,
Безначальнаго Бога и Отца,
Всемогущаго всѣхъ речей Творца.
Рачъ нам здарыти, Творче небесный,
Отче со Духомъ, Боже единый,
Абысмо трвали вси непорочно
В той святой вѣрѣ единомушно.

Гимнъ святому славному пророку Іліи Өезвитянину

Похвалу принесемъ кую
Өезвитянину Илию,
Пророку пречестну
Кую пѣснь достоену
Воздадимъ?

Радуйся, Іліе пророче,
Земный аггеле и чловече,
Небесный, пречестнѣйшый,
Во чудесехъ славнѣйшій
Іліе.

Ты огнемъ от аггелъ повиванъ,
От родителей сій чудъ узнанъ.
Благодарятъ Бога,
Яко милость многа
его бысть

Ко тебѣ, пророче, явѣ.
Како воспоемъ достойнѣ
Тебе превелика,
Во чудесахъ толика
И славна?

О всепѣтый Іліе пророче,
Предъ пришествіемъ вторый предтече,
Молимся мы, моли,
Всѣхъ насъ помѣни
Предъ судиємъ.

Понеже єстєсь второго
Пришествія Христоваго
Предитєчєм чєстнѣйшим
И пророком славнѣйшим,
Молися.

Молися судию и Богу,
Да дасть нам милость свою многу
Твоими молитвами
Жити з аггєлами
Во вѣки.

Пісні з Акафістника о. Товарнянського

Дажд ми Слово Слове Бжї тепер с креста зняти
На мои матерніє руки слези з жалосне приняти
Сердце мое мечъ жалости сродзе проникало
А гди гвоздми копием сердце пробивало
Ахъ мои свѣте мое слонце свѣтлаѧ денице
Кто жаль тие слова змовити прими голубице

Кто не хвалит кто не славит Ржства Прчстой,
Той противний и зависний єи дѣства чистои,
Лечъ ми поєм и спокоем вси величаєм,
И в небесехъ истинно видѣти ѡну Дѣу чаємъ.
Бо єсть славна свѣту ѧвна Мрїє Пречиста,
Мати Бгѧ нам дорога заисте єсть Свѣта,
Изъ глубини нашея вини силно изчерпати,
И в напасти не даждъ впасти ѡ Бжаѧ Мати.
Царскаѧ Дщер Царскаѧ Мати Царскаѧ Невѣста,
Достоина єсть вѣнца правди Мрїє Прчста,
В тебѣ уфность и надѣю Матко покладаєм,
Ратуи Панно ратуи Мати до тебе волаєм.
Гди у тои час єгда ѡн час и зреши не смѣем,
єгда снииде направити Црце невмѣємъ,
Слезне слезю вѣси стезю настави нас Мати,
Подаждъ помощь вѣси немощъ даждъ нам силу знати.
Даруй царю ѡсудару тишину покоѧ,
Бос Црца голубица таѧ єсть власт твоѧ,
Реєменту Малои Росии ти буди правица,
Вожа силу истинои справи твоѧ нам Дѣца.
Їѡана нам гетмана оукрѣпи Црце,
Вѣрне радити щасливє жити сподоби Дѣце.

Раду[и]ся Матко Б҃га предвѣки, квѣте ружови хвала на вѣки.

Ясное слѣце столпе ѿгнистии, нбсныхъ хоровъ клеиноте чист[ии].

Ти естес маистат всего свѣта Крола, тис берло в руках неизмѣна поля.

Кто будет утѣкати под твою ѿборону, завше ѿдержит в нѣѣ корону.

Г҃ю чистая Панно яснѣша ѿ слѣца, имени твоему нѣмаш нѣгди конца.

Анѣ ѡзником может вимовити анѣ рукою может виразити.

Г҃ю чистая Панно зоре преслѣчнаѡ всѣх хоров анггльских Црѣце вѣчнаѡ.

Вишаѡ над хори бо еси Матка свѣта, упередила нам на многіе лѣта.

Г҃ю матко наша на прозбу горяча ѿборони нас ѿ мора и меча.

Слухай же нас нашеѡ помощи лежаще в грѣхах тышкоѡ немощи.

Упроси Матко Снѡ своего и Б҃га, аби нам била била до нѣба дорога.

Пісня з єрейського молитовника з Улюча

Не вѣмъ вѣ [двічі] сего челоуѣка,
не дам ѿнем жадного ѿвѣта. вѣ [двічі]
А алекторъ скоро возгласивши,
тоє спомнѣлъ лзами сѧ ѿмывши. вѣ [двічі]
Мовиль Хсѣ высвобожу ѿць ст з муки,
натое мѣсце дамъ Іюду в руки. вѣ [двічі]
Жаворонокъ в гору сѧ подносит,
погребъ творцу своему голосит. вѣ [двічі]
Цѣлую ночь соловѣи спѣвает,
уже Хсѣ на Крстѣ вѣмирает. вѣ [двічі]
Чѣм неспоматъ нато челоуѣки,
же для нас панъ умученъ великіи. вѣ [двічі]

Пісня з Тріоди квітної із Тучапів

Пѣснь сѣтому великомѣченику Георгію

Подобєнь Прчстаа Мѣи

Страдальче Хрствъ, и сѣченче,
Георгіе стый, и страсторпче,
Тысь тусзытелеу побѣдилъ,
Идоли лѣстныа покрушылъ,
Ха̑ возлюбил.
Тебе Георгіе, в темницу всажденно,
И на перси твои, камень оуваленно.
Тысь тыи слова мовилъ,
До цесара Диоклитиана, такъ есь промовилъ:
Рихлѣй ты мене мучителю zmuczysz
Нѣжели мене ѿ Ха̑ ѿлучишь.
Тебе на колѣ привязанно,
Тебе по ѡстрыхъ желѣзахъ ѡбертано.
Со холми тебе ниць испущенно,
И тѣло твое на члонки раздрабленно.
Громъ, блѣсть з небесе аггль сниде,
Тебе Георгѣ, с кола возведе.
Тебѣ сам цесарь барзо оудививъ,
Гды тебе цѣла и здрава оузрилъ.
Тебѣ трутизну пыти давано,
Абы тебе срого оумордовано.
Тебе Георгіе вапнѣ палєно,
Тѣло твое мечами на дробныи частки сѣчено.
Тебе бичами бичовано,
Ажъ тѣло твое ѿ костии опадало.
Тысь оумерлаго члѣвека воскресилъ,

И невѣрниковъ до вѣры хрстіанскои приволасть.
Тысь царицу Александру оувѣривъ,
Сѣымъ крѣщеніемъ ей просвѣтивъ.
Тебѣ Георгіе на вежу всаждено,
И во главу тебѣ сѣую оусѣчено.
Со нбсѣ тебѣ подано,
И главу твою стую оукороновано.
Сѣ стии Георгію моли Хаї Баї,
Абы намъ была до неба дорога.
Абы насѣ рачыль пустыти,
На вѣки вѣчннє црствомъ даровати.

Пісні зі співаника Івана Левицького з Хоценя

Пѣснь на уцѣлованіє ранъ Ісусъ Христовыхъ

Иду ко тебѣ Ісусе коханий,
Уцѣловати тѣла твоего раны,
Не так, як Юда, котрый лобзанієм
Был тебѣ, Христе, на смерт преданієм.

Иду ко тебѣ з серцем и устнами,
А гды бым возмогъ с ты[ми] афектами
Оуцѣловати тѣ, ѡак пресвятаѣ
Пречиста мати в слезах тонущаѣ.

Иду ко тебѣ, нех же тя цѣлую,
Бо тѣ, мой панє, праведно милую
Праведным серцем, болше ѡак сам себе,
Не ѡтдаль же мѣ, нех ѡсягну тебе.

Цѣлую праву, Христе, твою руку,
Быс мѣ не ѡтдал на вѣчную муку;
Цѣлую ораз лѣву руку твою,
Быс хтѣл збавити грѣшну душу мою.

Цѣлую раны пресвятаго боку,
Не дай на згубу страшнаго вироку.
Цѣлую праву ногу твою, Христе,
Нех серце слезы лѣет ѡпочисте.

Цѣлую лѣву ногу твою, пане,
Нех сѣ юш конец злости моей станѣ.
Цѣлую древо креста пресватаго,
Цѣлую слѣды гробу камаанаго.

Цѣлую, Боже, зранѣное тѣло,
Желе тѣ образил, их жалую зѣло.
Жалую, пане, для щирой милости,
Змилуй сѣ, змилуй, отпусти грѣховъ злости.

Пѣснь страсѣмъ Христовымъ

Не сплю же ꙗ цѣлу ночь да встану ранейко,
На Бога моего раны поглану смутнейко;
Ручейки его, ноги пробии
И кровь з водою з боку точили:
Лѣтей са слозойки!

А ꙗкаж то бѣда – лютра за сусѣда
Блиско себѣ маѣт, ещѣ поглядает
Сѹчейками милейкими,
Словейками щирейкими
Рай му ѡбѣцуетъ.

Возрѣвши болѣзно мати распятаго
Тѣа сына и Бога найукоханшаго,
Ани стерпѣти ѿ жалю може,
Якую болѣзн на крестѣ, Боже,
Сѹ жидовъ терпѣль ес.

Не знаю, що творат безумнѣ жидовство,
Выполнит са в той час все мое божество:
И пекло само все са затрасет
И народ вшыток назад са вернет
До роскоши небесной.

Востань грѣшна душѣ, не рыдай и не плач!
Идетъ Царь небесный из горныхъ палац;
И тебѣ з собов ѡбѣцаль взати,
Тилко приказаль грѣхов престати,
Вѣчнѣ з ним будешъ жити.

Пѣснь ѿ члвку мѣзерном

Чловече мѣзерный,
Естєсь порох земный;
На що ся надѣешъ,
Же вроду пієкну мѣєш?
Не дуфай на вроду,
Бо поидєшъ до гробу,
Анѣ на богатство,
Бо то єсть все хробацтво;
Нѣ в сребро, нѣ в злато,
Бо то все єсть блато;
Анѣ в славу свою,
Не возмєшъ єи з собою;
Нѣ в шаты дорогіє,
Бо тоє прудко згніє;
Нѣ в гербъ, нѣ в бувалу¹,
Нѣ марности свѣта славу.
О чловече марный,
Гдє твой живот славный?
Во смердащом гробѣ,
Завшє спомни собѣ.
Покиєс вживал свѣта,
Грѣшноє тратил лѣта,
Не знал єсь ѿ смерти,
Же треба умерти;
Дуфал єс в зброю свою,
Нѣбы с ким до побою;
Дуфал єс в скарбы свои,
Ото днес юж не твои,

¹ булаву.

А юж треба гнити
И в пеклѣ горѣти.
Восплачи сѧ ревнѣ,
Быс был в небѣ певнѣ.
Еще проси Бога,
Бы к нему дорога,
Бы схотѣл пріати,
А не паматати
На всѣ нашѣ злости
И непоцтивости.
О отче и сине.
Во троици єдинѣ!
Прійми душу мою
До вѣчнаго покою,
Там гдѣ свѣтыхъ лики
В небѣ сут на вѣки
Со отцем и сыномъ,
Во тройци єдиной.

Пісня з Празничної мінеї з Надсяння

Радости немаш и барзо немило
для того сѧ снѣ на нѣѣ затмило
По затмѣню снѣ нѣмаш нич доброго
тылко крви прулѧ повстал брат на брата

Дай сѧ оу[благати о Панно єдина]
душе походящїи ѿ Сѡца и Снѧ
О дше сѣтый Параклите моцѣный
людем оутраплєнным будже допомощным

Пісні з метрикальної книги парафії в Довжиці

Пѣснь на Благовѣщенє Прѣстои Бѣродици

Ликуи днесъ Сионѣ, возиграйте горы,
Вострубѣте трубы с аґгелскими хори.
Процвитаите, весь миръ наполняйте,
Кѣдри ливанскиѧ. 2 [двічі]
Сотѣцутесѧ купно в концѣ вси цари,
Царие несѣте со собою дари.
Небо звѣздами землѣ рекъ вѣтати,
Нинѣ (?) оукрасити. 2 [двічі]
Морскіѣ сирени гласы свои ѿмѣнѣте,
Сладостними тренми землю наполнѣте.
Въ постнихъ годинахъ, веселихъ новинахъ,
Нехай ѿпливають. 2 [двічі]
Звѣри, скоти, гады и птици пернати,
Ѥ всѣхъ странъ мудрие сѣдячие сенаты,
Єдиними гласы веселыти часи,
Свѣту ѡглашайте. 2 [двічі]
Гавріиль приносить благодат новую,
Дхъ Стї ѡсѣнитъ Дѣу Пречистую,
Та зачнет сина, в Дхѧ єдина,
Дѣвою породить. 2 [двічі]
Ісѣ имѧ єму будетъ наречено,
Архаґгелскіѣмъ гласомъ Дѣѣ извѣщено,
Ѥбродовананною за матеръ данной,
Самому Ісусу. 2 [двічі]
Адамъ грѣхи своя слѣзами ѡмиваетъ,
Христось кровь свою за насъ проливаетъ.
Древяныи Крест носить,

За насъ превозносит,
Возходит до неба. 2 [двічі]
И мы всѣ днесъ к нему припадаймо,
И яко Бгу поклонъ ѿдаймо,
Аби намъ рачилъ, рачилъ даровати,
Весело спѣвати. 2 [двічі]
Радуйся радуи, ѡбрадованнаѧ за матеръ,
Снѣви Боскому даннаѧ,
Дѣѡ Прѣстаѧ, мати преблагаѧ,
Пренѣпорочнаѧ. 2 [двічі]

finis

Пѣснь набожнаѧ ѿ покаянии

Тождѣ мѣ немило, такѣ и стидливо,
в сѣмѣ свѣтѣ жити, грѣхи плодити 2 [двѣчі]
На смѣрть не дбаю, не памѣтаю,
же треба вѣмѣрти ѿ тоѣи смѣрти. 2 [двѣчі]
А грѣхи вѣ тѣлѣ, всегда сѣуть цѣлы,
в нѣмѣ сѣя нерушат, ани сокрушат. 2 [двѣчі]
Душа вмлѣвает бо грѣхи маѣт,
сповѣдатисѣя непозваляѣт. 2 [двѣчі]
Тѣло недбаѣтъ вѣ роскошахѣ скачѣт,
а дѣша горко ѿ грѣховѣ плачѣтъ 2 [двѣчі]
Сповѣдаѣтсѣя и лѣкаѣтсѣя,
же маѣтъ прийти Богѣ всѣхѣ судити. 2 [двѣчі]
Г҃у душе, душе что сѣя лѣкаѣшѣ,
же много грѣховѣ на собѣ маѣшѣ. 2 [двѣчі]
Бо юждѣ зѣмазанна, что била данна,
перваѧ шата ѿ Дх҃а Ст҃а. 2 [двѣчі]
Гдѣ тобѣ будѣт тоѣ богатство,
гдѣ тѣя ѿточит ѿгѣнь, хробатство. 2 [двѣчі]
Сѣрка смолна, все над тобою,
ѿгѣнь сѣрчистии, а свѣтъ тѣмнистии. 2 [двѣчі]
Юждѣ не поможетѣ пиха на душость,
что ѣсѣ рѣбила, все то ѣст глупость. 2 [двѣчі]
Не перескочишѣ стѣни смолистой,
ани виплинѣшѣ з рѣки ѿгнистой. 2 [двѣчі]
Юждѣ тамѣ на вѣки будѣшѣ сѣдѣти,
а не в смѣртелномѣ ѿгни горѣти. 2 [двѣчі]

finis

Пісні з перемиського співаника Михайла Хтея

Пѣснь Преподобному Сѣцу Алексію чѣловѣку Бжїю

тонь на: Оуже де[креть подписуєть]

Коханаго сѧ ѡстала

Мати сына, и ридала:

в̑ [двічі] Ахъ мнѣ! в̑ [двічі] ѡплаканный свѣте;

Сыну в̑ [двічі] Алеѣію цвѣте!

Я тебѣ сыну кохала,

Оутѣхимсѧ надѣала,

в̑ [двічі] Нынѣ в̑ [двічі] зъ туги оумираю,

Егда в̑ [двічі] тѧ неѡгладаю.

Не такъ сѧ я сподѣвала,

Гдимъ тѧ чадо пѣстовала:

в̑ [двічі] Мнѣлам в̑ [двічі] же чрезъ тебѣ, мати

Буду в̑ [двічі] въ радость ѡпливати.

Веселїе зготоваламъ,

Сосѣдъ, ближнихъ, всѣхъ созваламъ,

в̑ [двічі] Гдѣжесь в̑ [двічі] младенче прекрасный?

Вси тѧ в̑ [двічі] жалѣють безгласни.

Чертогъ свѣтло оукрашѣный,

Драгоцѣнно оупещреный,

в̑ [двічі] Злато в̑ [двічі] шелковы одежды

Тлѣють в̑ [двічі] лежать безъ надежды.

Желаєть тѧ ѡбручница,

Тужить смутно якъ горлица,

в̑ [двічі] День, ноць в̑ [двічі] слезы изливаєть:
Друга в̑ [двічі] своего рыдаєть.

Птицы весело спѣвають,
Птенцами са оутѣшаютъ;
в̑ [двічі] А ѡ в̑ [двічі] ѡ жалости млѣю,
Тебе в̑ [двічі] чадо неимѣю.

Нынѣ емъ ѡкааннѣйша,
Въ тузѣ, смутку послѣднѣйша;
в̑ [двічі] Сыну в̑ [двічі] ѡз безъ тебе мати
Бѣдна в̑ [двічі] что имамъ начати?

Если на насъ не жалуєшь,
Чемъ Ѣца не помилуєшь,
в̑ [двічі] Старца, в̑ [двічі] Иже скорой жадаєть
Смерти в̑ [двічі] бо безъ тебе страждєть.

Плачемъ нашимъ оумилиса,
Къ намъ до дому возвратиса,
в̑ [двічі] Чадо в̑ [двічі] сердцемъ тѡ жадаємъ,
Всегда в̑ [двічі] смутни вигладаємъ.

Ащєсь пойшоль на путь благій,
Чтожъ непомнишь наша прагы?
в̑ [двічі] Ахъ мнѣ! в̑ [двічі] негли на зломъ пути
Странна в̑ [двічі] тѡ снѣдає звѣрь лютый!

Ѣшелъ ли еси въ пустыни,
Забывъ свѣтлыя родины?
в̑ [двічі] Оубо вселюбезный сыну
Моли в̑ [двічі] ѡ насъ Бѣа выну.

Пѣснь а Преподобному Сѣцу Онуфрію Пустинножителю
тонъ на: Пречи[сталъ] Дѣ

Помищника кто ищещи имаши вскорѣ,
Аще токмо руцѣ твои вознесешъ горѣ:
вѣ [двічі] Онуфріа преподобна
Молебника всеудобна
Вовсѣхъ потребахъ.

Того силы, и чудеса гласать вси концы,
Радостниа лучи вонемъ яко во слнці
вѣ [двічі] Имѣюще благодати;
И молатъ, да помагати
Земнымъ изволить.

Огня пламень и невреди, но яко злато
Небесъ Творцу очищенно яви пріато,
вѣ [двічі] Вовержень во воздѣвъ руцѣ,
Скорѣ пріать помощь въ муцѣ.
Аггломъ чудный.

Болше яви оусердіе ко службѣ Бга,
Родъ бо земный остави, міръ, и црства многа,
вѣ [двічі] Палатъ Сѣца ѿлучиса,
И въ пустыню преселиса
Монахъ ѿпелень.

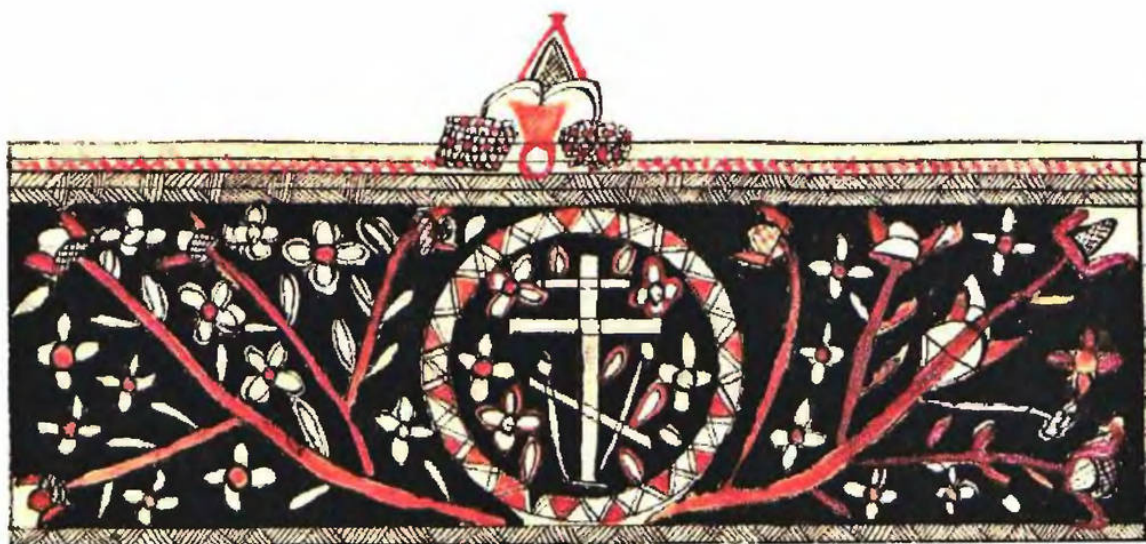
Агглски ту Сѣнуфріа вижду живуца,
Хлѣбъ ѿ Хрста во образѣ, пищу имуща,
вѣ [двічі] Его лани воскормляще,
Къ монастыру гди ведаше,
Сѣ чудесь славныхъ!

Такъ пречудно воспитанный, ѡкѡ са рече,
Въ седмомъ лѣтѣ во пустыню скоро потече,
вѣ [двічі] Аггль ему предъ идаще,
И на подвиг наставляще
Суща въ пустыни.

Ахъ ѡкъ странно се житіє дѣтища лѣти!
Соравни бо Ѿцемъ стѣмъ, их же бѣ зрѣти:
вѣ [двічі] Терпа сладщѣ мразъ, гладъ, жажду,
Пафнутію рече: стражду,
Хрѣсту служащи.

Во таковомъ терпѣніи оугождаша Бгѹ,
Онуфріє Ѿче стѣй та попремногу
вѣ [двічі] Возвеличи Хрѣста сила,
Дастъ Аггльми Тайны Тѣла,
ѡкѡ достойну.

Гдѣ всегда ѡбѣщася та послушати,
О людехъ мольбы твораща, готовъ спасати;
Во часъ смерти въ помощь буди,
Та славащихъ не забуди,
Оусердно молимъ.

Молитви

Молитва до Святої Тройці з Апостола з Любачева

Троице престаа, единице нераздѣленаа, Сѡчѣ сѣтво-
рителю, Снѣ ѿкоупителю, Сѣи Дшѣ потѣшителю нашъ,
Бѣ превѣчныи, прїими мѣлитвы рабѣ своихъ, зде нас покою
безъ страха заховай, ѿ пекла страшливаго оуховай, до
мѣстиа нас црства нбснаго, веселїа превѣчнаго.

Молитва до Христа зі Статуту братства
церковного церкви св. Миколая в Перемишлі
на Підгір'ю, списаного Мироном Сидорським
1681 року

Хѣ Бжѣ спстелю нашъ, и насъ всѣхъ рачъ наоучити,
абысмо ти могли вѣрне служити въ препадобїи и правдѣ,
въ всѣ дни живота нашего, и въ дѣлехъ сихъ которыхъ здав-
на прагнулисмо. Рачъ насъ благословити, и оукрѣпити
на дѣло сіє, въ всѣ дни живота нашего. И сподоби насъ
прїяти вѣнецъ неоувадаемый живота безконечнаго, въ ра-
дости невычайной Црствїа твоего, въ которомъ абысмо та
Бга нашего хвалили и воспѣвали съ Ѣѣмъ и з прстымъ
Дхѣмъ ннѣ и прсно и въ вѣки вѣкомъ амин.

Молитва прослави дванадцяти частин тіла Богородиці із єрейського молитовника з Улюча

Поздоровленіє дванадєсѣть члонковъ прстои Двѣи

Преславную Хвѣ мѣръ и сѣтыхъ агѣль сѣѣишую измолч-
но срдцемъ и устнами воспоемъ, Бѣѣ та исповѣдающе яко
воистинну, рождѣшую намъ Бѣа воплощенна, и мѣящихса
непрестанно ѿ дѣшахъ нѣших,
Бѣѣ Двѣо рад.

а [1]

Глава твоѣ сѣтаѣ, прѣчстаѣ Двѣо, исполнѣна множествомъ
прмдростѣи и свѣтлости Бжѣа.
Бѣѣ Двѣо.

в [2]

Гѣчеса твоѣ сѣтѣи прѣчстаѣ Двѣо Мрѣе, иже первѣе
видѣша воплощеніє Снѣа Бжѣа Гсда нѣшего Ісѣа Хрста.
Бѣѣ Двѣо.

г [3]

Повоненіє твоє сѣтоє, Двѣо Бѣѣ, иже бысть исполненно
блѣго уханіѣа, зѣло блѣговонми стелесѣ Гдѣа Іс. Хрста.
Бѣѣ Двѣо.

д [4]

Слухъ твоѣ сѣтѣи, господжѣ моѣа, иже первѣе достоинъ
быст слышати имѣа неисповѣдимое ѿ агѣла нарѣчен Іс.
Бѣѣ Двѣо радуи.

ѣ[5]

Уста твои сѣи Б҃городице чстаа, иже многажды лоби-
заху ѿроча Гдѣ Іса.

Б҃цѣ Дѣо.

ѥ[6]

Руцѣ твои сѣи, пречстаа Дѣо Б҃цѣ, имиже веліа послу-
ги творила и пѣствовала еси млдца Гдѣ своего.

Б҃цѣ Дѣо.

ѥ[7]

Сосци твои сѣи Дѣо Б҃цѣ, имиже питала еси Снѣ своего
Гдѣ Іса.

Б҃цѣ Дѣо.

и[8]

Срдце твое сѣе прчстаа Дѣо Б҃цѣ, имиже млстію ко Гдѣ
Б҃гѣ, и ближньому своему полагающа.

Б҃цѣ Дѣо.

ѥ[9]

Чрево твое сѣе, прчстаа Дѣо, внемъже през девать
мсеѣй ѡпочивалъ Гдѣ Ісѣ млдцѣ.

Б҃цѣ Дѣо.

ї[10]

Колѣнѣ твои сѣи, прчстаа Дѣо, имиже многажды
поклонѣ чинили, дабы чсты сотворили Гдѣ Ісѣ.

Б҃цѣ Дѣо.

аї [11]

Нозѣ твои сѣтии прѣстаа Дѣѡ, имиже труждахуса ради
Гда Іса.

Бѣѣ Дѣѡ.

вї [12]

Дшїа твоя сѣтаа, прѣстаа Дѣѡ, иже гоине ѡбѣфитовала
въ млсти Бжїей, и намъ испроси у сѣна своего ѡпущенїе
грѣхов.

Сѡчѣ нїшѣ, и Бѣѣ Дѣѡ.

И поклоновъ вї [12]

Молитви з молитовника Михайла Левицького з Улюча

Молитва ко Прстой Бци

Ахъ прошу та ѿ Панно пречистаа, Патронко ѿсиротѣлыхъ, потѣхо опущоныхъ а матко великого милосердіа, приими ма подъ ѿпѣку свою, а упроси ми даръ духа сѣ., который бы ма цнотами ѿбдарилъ, ѿ грѣховъ свободилъ, скорби, бѣды вшелакой боронилъ, а в ласцѣ своей аж до ѿстатного моменту живота моего ховати рачилъ, по смерти животъ вѣчный даровалъ. Аминь.

Молитва ко Гсду нашему Ісѹ Хрсту

Бжѣ мой и Гсди Ісѣ Хрстѣ вижду та на Крстѣ милосердіа ради ко роду члвеческому висаща, главу имуща преклонѣну ко слышанію всѣхъ молитвы, серъдце ѿверста ко поканію всѣмъ блгдти твоѣа, Руцѣ разътагнены ко привлеченію всѣхъ ко себѣ, Нозѣ пригвожденны пребываніа ради всегда со грѣшными, ѿ много млстивѣ помилуй ма грѣшнаго. Аминь.

Молитва ко стѣи великомчници Екатерїнѣ

Добродѣтелями ѿко лучами солнечными просвѣтилася еси, невѣрныа мудреци ѿкоже пресвѣтлаа луна ходящимъ въ ноци невѣрїа, тму ѿгнала еси, и Црїцу оувѣрила еси, въ купѣ же и мучителя ѿбличила еси,

Бѣозванная невѣсто Екатерино. Мечнымъ посѣченіемъ
востекла еси въ нбснй чертог ко прекрасному жениху
Хрсту и ѿ него царскімъ вѣнцемъ вѣнчала сѧ еси, Емуже
со Англы и мудрыми Дѣвами предстоѧще моли сѧ заны, да
обращемъ двери отверьтыѧ Нбснаго Царьствїѧ. Аминь.

Молитва з Акафістника, середина XVII століття

Млтва въ п[онѣ]дилокъ по утрни

К вамъ ѿко заступником и хранителем живота нашего. Азь окаянный и много грѣшный, ім. рекъ, припадаамі млюся проси вашей млсти, зрители бжественнаго величества, Сѣи Англі, Прстли Честнїи, Прстыа Троца, страшнаго обстоащимъ, неизреченною свѣтлостїю, божественныа славы облистаеми, млте млстиваго и всещедрого члволюбца Бга, избавити ма ѿ всакаго зла.

Сѣи великїи Михаиле Архистратиже первыи предстателю Сѣа Трои, приставниче и хранителю роду члчскому ѿсиавыи чюдеса всю вселенную, и мнѣ подаждь дневное пребыванїе прейти блгоугодно и неискусно ѿ злыхъ помысль и дѣль неприазныхъ, ѿверъзи слухъ оушїю моего, да слышу и разумѣю Бжїа слова блгїа и дїше полезнаа, да прозру внутрѣима ѿчима, и еще тмѣ сущей грѣховной ѿдержажщей ма, в ней же прехода вса дни живота моего. Прогнѣвах блгаго безлобиваго и долготерпеливаго Творца моего и Влдику. Ему же предстоитъ съ страхомъ нбсныа силы, невещетвенными оусты трстую возсылающїи пѣснь, млите за ма по вса часы согрѣшающаго, да не поасть мене мечъ ѿрости Гсдна, зѣло бо превзыидоша беззаконїа моа на главу мою, яко бремя тяжко отаготѣша на мнѣ. Аще бо поману мимошедше время живота моего, оубо преступника себе свѣм [?] разумѣю бо[ю]ся всакаго члка, злаа и неподобнаа Бгу сѣтворивше, и боюся егда како огонь сошедъ съ небсе и сожжет ма, или преисподнаа пропасть жива пожрет ма, свѣды же долготерпенїе и пучину

члѣколюбїа Бжїа, не ѿчаю себе, ѡко не наводитъ казни на
достойнаго мѣненїа, но ожидаетъ моего покаанїа.

Сѣый Архаг҃ле Гавріїле радости ходотаю сп҃сенїю
бл҃говѣстниче, скорби прѣмѣнителю, и всакаго зла
губителю, буди ми помощникъ, въгод егда побѣждаемъ
буду ѿ стретей, присѣти мене сѣымъ ти присѣщенїемъ.
Ости ми душу оумерщую грѣхыми многими, оукрѣпи
творити добраа дѣла, вопїю к тебѣ воплемъ велїимъ, и
припадаа молюса, презри мене но скоро потщиса, даже
не постигнетъ мене конецъ, да не предваритъ мене смѣръ,
и не восхититъ ѡкаанную ми душу злѣ страждущую во
скверныхъ обычаахъ, и поимеши неготова ѿ житїа сего,
и поставиши безъ ѿвѣта предъ судомъ воздающаго кому
ждо по дѣломъ его, но ѡко къ Бг҃у имыи дерзновенїе ѡ всѣхъ
молитиса, и мнѣ испроси ѿпущенїе грѣховъ.

И сѣый Уріїле виждь бѣду мою, и бранъ вражїю, егоже
побѣждаемъ есмь прсно, на помощь тѣа призываю, прїиди
въ заступленїе мое, да ѡчутитсѣ мои оумъ ѿ сна грѣховнаго.
Дивлю бо са себѣ како окрадомъ есмь грѣховными похот-
ми, ѡбрѣтаю во дѣлехъ ихъже ненавижду, и неподобнаа
мысла. Лишаюса бл҃гдти Бжїа, ѡжидающаго моего сп҃сїа
оувы мнѣ како не имѣю тверда ѡснованїа покаанїю, да
кто дастъ очима моима слезы, да плачюса къ милости-
вому Г҃сду, да послетъ млсть свою и исторгнетъ ма ѿ мора
житейскаго, волнующагоса волнами житейскими, въ нихъ
же погружаемъ, неприемлю беззаконїамъ исцѣленїа скоримъ
покаанїемъ свѣды бо оузы моа нехощу изыгрѣшитисѣ ѿ
нихъ, запинаящи ма телеснѣи стрсти.

Сѣый Рафаїле подвижни множество сѣыхъ Аг҃лѣ
да молѣтъ Влдку Ха, за оубогую и смиренную ми дѣшу,
кающуюса ѡ прежде съдѣланныхъ ми неподобныхъ дѣлъ, въмъ
бо все естество тлѣнно сущее ест, и скоро погибающе ест,

егда како недостигну вечера и порадуеться врагъ мой
омнѣ глѣй: Сей члкъ соетѣ оуподобиса, и днѣ его яко
сѣнь прейдоша.

О Гсди мои Гсди Іс Хѣ снѣ Бжїй, припадаамі млю ти
са, призри на ма и помилуй ма, и изведи ис темницѣ дшу
беззаконїа моа, прежде даже не ѿиду ѿ сюду, и прїйду на
страшныи судѣ и прїйму молящихса заны сѣты Ангели и
Архагїли, Херувими и Сѣрафїми, Силы и Власти, Прстли
и Гдствїа Начала, иже ѿкрестъ прстла твоего предстоащїй
за вес міръ молатса. Тѣхъ оубо млтвами, и Прстыа
Мтрѣ твоеа Влчца нашеа Бца избави ма суда онаго, и
тмы кромѣшнаа, и неусыпающихъ ядовитыхъ чревїй, и
неогасимаго пламене. Ты бо еси Агнецъ Бжїй въземлай
грѣхи всего міра. Распныса на крестѣ нашего ради спснїа,
вонми млтву мою, и послѣ Аггїла сѣа хранителя дши моеи
и тѣлу да тѣмъ наставляемъ избавлюса ѿ всѣхъ врагъ моихъ,
видимыхъ и невидимыхъ, и сподоблюса получитьи твою
млсть, съ всѣми оугодившими тебѣ ѿ вѣка, яко ты еси Бгъ
нашъ и к тебѣ прибѣгаю и на та надѣюса. Аще и съгрѣшихъ
паче члкъ, не тебе ѿступихъ, ни руку моею воздѣхъ ко ин-
шому Бгу, тебѣ млюса, Гї Ісѣ Хѣ, та блгословлю и тебѣ
покланяюса во Троци Единому Бгу, Ѿцу и Сну и Стому
Дху, ннѣ и прсно и вовѣки вѣкомъ. Аминь.

Молитовнє визнання віри з покаянням із Учительного євангелія з Тростянця

Г҃ко ср҃дца моего к тебѣ возпущаю Мѣи Бжїя, сохрани
мѧ во своєім кровѣ, егда прїйдеѣ Снѣ твой судити миру,
буди мѣ покров и заступница;

Вѣрую и визнаваю иже Бгѣ єст правдивий, который
платити будет добрым за добріє, а злым за злыє их sprawy;

Вѣрую и визнаваю же Троца пренайстѣйшаѧ єст Бгѣ
Оцѣ, Бгѣ Снѣ, Бгѣ Дхѣ Стыи; три ѡсобы а єдинѣ Бгѣ;

Вѣрую и визнаваю же Снѣ Бжїи сталсѧ члѣкомъ,
народилсѧ з Марїей Прчстой Панны, и для збавѣнѧ
свѣта на Крстѣ умерлѣ;

Вѣрую и визнаваю же в найстѣйшом сакраментѣ єсть
правдивое Тѣло и Кров Гѧ нѣшего Іс Хѧ Снѧ Бжїего;

Вѣрую и визнаваю тоє все що колвекъ Црков Стѧѧ
соборнаѧ Каѣолическаѧ вѣрит и визнавает, к до вѣренѧ
и признанѧ нам подаєт и научает нас: А вѣрую для того
самого иже так Бгѣ правда неѡмилна ѡбѧвити рачил.

Маю надѣю в мїрдїю Бжїим и в заслугах найдорож-
шой муки и Смрти Спсителя нѣшого Снѧ Бжїяго, же мѣ Гѣ
Бѣ даст збавѣнѧ гдыже мѣ так приѡбицал: Милую тѧ Бѣ
мой над вшитко створѣнѧ, для того самого жеє єст сам
в собѣ не скончѣнѣ добрим и вшелѧкой млсти годным: и
з той млсти.

Жалую ср҃дечнѣ за вшитки грѣхи мои жем тѧ Бѣ
моего много прогнѣвал и ѡбразил; Брѣджусѧ вшелѧким
грѣхомъ над вшитко злоє, не хочу тѧ ѿ того часу нѣгды
ѡбразати але хочу полнити и заховати вшелѧкого
приказанѧ и волю твою Бгѣскую для самой нескончнои
зацности и доброти твоєи; Готовѣ єстем сповѣдатисѧ

и покуту вложенную за грѣхи мои належащую прїяти:
Їпущаю всѣмъ неприѣтелемъ моимъ зъ срдца дла Млсти
твоей: Препрошаю всѣхъ которыхъ колвекъ ѡбразилемъ,
и готовъ естемъ ведлугъ можности каждому нагородити
ежелимъ кого оукривдилъ.

Прагну тѣа Бжѣ мой видѣти въ Нбѣ на вѣчнїе вѣки
Аминь.

Сповідь щоденна з напрестольного Євангелія церкви св. Димитрія в Дашівці

Сповѣдь повсѣднѣвнаа хрѣстанскому человеку

Я грѣшный члѣкъ, исповѣдаюся Гѣду Бгѹ всемогущому въ Трѣци Сѣой єдиному, и сѣои пречистой Бжїй Мѣри и всѣмъ сѣтым єго, и тобѣ ѿтче дхѣвный, моихъ вшитѣкихъ грѣховъ котѣрыхомся допустил, ѿ моего розуму взата ажъ до сего дня, шѣоемъ согрѣшилъ напѣотивкоѣ милому Бгѹ. А наибѣольшемъ сѣгрѣшилѣмъ, иже ємъ невыполнилъ десате Бжїе приказана. А наибѣольшє зо двоєго, иже ємъ Гѣда Бга н[є] оумиловалъ зо всего сѣрдца сво[єго] и зо всєй дѣши моей, и зо всєг[о] смыслу моего, а ближнаго с[воего] не оумиловалѣмъ ѡко сам[...] Того ми жалѣ, тогоса сповѣ[...] [...]идаюся винєнь Гѣду Бгѹ, [...] сѣгрѣшилъ сѣ пѣтихъ смысло[в] моего грѣшнаго. Того [...] тогоса сповѣдаю, и да[...] Гѣду Бгѹ, шѣо ємъ сѣгрѣшилъ, з учинковъ сѣдми мѣлсрдныхъ, иже ємъ лакнущаго не накормилъ, прагнущаго не напоилъ, нагого не приодѣлъ, вѣзна ємъ не навидѣлъ, смутѣ[н]аго не потѣшилъ, оумєрлаго [д]о грѣбу не допѣровадилъ. Того [м]и жалѣ, тогоса сповѣдаю и [...]юся винєнь Гѣду Бгѹ, шѣоемъ [...] грѣшилъ. Сѣдми смѣртєльныхъ [грѣ]ховъ моихъ, пѣхою, лаком[ств]омъ, гнѣвомъ, заздѣростїю, [обж]ирѣствомъ, пѣанѣствомъ, [...]вствомъ. Ко оутѣрни, и [слу]жби Бжїй не ходѣчи, ѡ [...]они собѣ много добра [...] алємся много зла. То [...]калъ, тогоса сповѣдаю [...] а винєнь Гѣду Бгѹ. Зо [...]ыхъ грѣховъ моихъ, повсѣ[днєвн]ыхъ, смѣртєльныхъ, и запа[...]ихъ, ѡвнѣныхъ, и таємнѣныхъ, котѣрыхъ нама Гѣдѣ Бгѣ лѣпше знаєтѣ, а нѣжели я са оумїю ихъ выповѣдати, и вымовити, тѣхъ всѣхъ грѣховъ моихъ, ѡвнѣныхъ

и таємныхъ. А так Бжѣ Ѣче въ Троѣци єдины, нерач ма карати и судити ведла грѣховъ моихъ. Але рачъ се змиловати надомною ведла великаго а невимовнаго мл̑сердіа своего, и оутикаюся подъ ѡборону и причичину (?) прошу пречѣстой Бжой Мт̑ри, вбыса рачила причинити за нами грѣшными, абы нас Гс̑дъ Бг̑ъ нерачил ведла великости грѣхов нашихъ, але абы рачил быти намъ мл̑стивъ, ведла великаго мл̑сердіа своего.

И тебе ѡче дѣховный прошу, абыс ма розрѣшил, тою мо[ц] которую маєшь ѡ Гс̑да Бг̑а данную и ѡ столиці Ап̑сл̑ської порученой. А такъ мовьмо вшитьки подьнєсьши очи свои до нєба, Бжѣ Ѣче всемогучи рачъ быти мнѣ милостый грѣшному чл̑ку, а стобою мешькати на вѣки вѣчныи. Аминь.

Поминання мельника Чучвія із Пом'яника церкви св. Микити у Вітошинцях

Сїє поминанїє раба Бжїго Чучвьѧ га¹ мельника

Помани Гѣди дїша рабѣ своїхъ Архієппа Афанасїѧ², Єппа Іоанна³, Єппа Антонїѧ, Єппа Іоакима, Єппа Арсенїѧ⁴, Єппа Антонїѧ⁵, Єппа Силвестра⁶, Єппа Михаила⁷, Митрополита Антонїѧ (Винницькій)⁸, Єппа Георгїѧ (Гошовській), Єппа Іосїфа (Волошиновській), Єппа Єремею (Свѣстелницькій).

Помани Гѣди Кнѧзѧ Данїила, Кнѣѧ Лѧ, Кнѣѧ Георгїѧ.

Помани Гѣди Данїила, Мр⁹, єрєѧ Ігнатїѧ, Лєѡнтїѧ, Горфины, Михаила, Стефана, Іоанна, Горфины, Михаил, Мр^ѣ, Нєстора, Пєлагїю, Григорїѧ, Симєѡна, Пєлагїю, Оудотїю, Мр^ѣ, Мр^ѣ, Ларитона, Стефана, Огафїю, Онуфрїѧ, Ирины, Єзекїю, Радїѡна, Пєлагїю, Мр^ѣ, Симєѡна, Андрєѧ, Пєлагїю, Аквилину, Фєдѡра, Анастасїю, Ігнатїѧ, Гаврїила, Євстафїѧ, Радїѡна, Анастасїю, Василїѧ, Кириллѧ, Тєѡдосїю, Анну, Мотруну, Лєѡнтїѧ, Іоанна, Іоанна, Татїанну, Максима, єрєѧ Іосифа, єрєѧ Василїѧ, Мр^ѣ, Агафїю, Пєлагїю, Андрєѧ, Константїѧ, Мотруну, Іоанна,

¹ га – господина?

² Дрогойовського.

³ Бірецького.

⁴ Терлецького.

⁵ Радиловського.

⁶ Гулевича Воютинського.

⁷ Копистинського.

⁸ Написання в дужках винесене над рядок.

⁹ Марія.

Василіа, Анастасію, Леонтіа, Мрѣ, Пелагію, Іакова, Ксенію, Василіа, Іоанна, Лерентіа, Леонтіа, Стефана, Ксенію, Іоанна, ієреа Іакова, Лазара, Матфеа, Мрѣ, Мотруну, Агафію, Пелагію, Игнатіа, Гавріила, Анастасію, ереа Прокопіа, Леонтіа, Θεωдора, Θому, Іоанна, Θεωдора, Тимофеа, Тимофеа, Мрѣ, Ксеню, ереа Кирилла, Михаила, Іоанна, Агафію, Пеланію, Ксеню, Ірину, Андреа, Анастасію, Василіа, Ксеню, Пелагію, Павла, Іакова, Мрѣ, Василіа, Мрѣ, Димитріа, Анну, млднца Димитріа, Симеона, Іакова, Василису, Матфеа, Мрѣ, Луку, Димитріа, Агафію, Зиновію, Мотруну, Григоріа, (року ,аход [1674] мѣца Ноѣ дна а [1] оутопилса), Евдокію, двѣцу Агафію, млднца Евстафіа, Евфімію, Іакова, Симеона, Ірину, Василіа, Павла, Іакова, Мрѣ, Анну.

Поминаніє Б҃голюбиваго Інокентіа
Винницькаго
Млстію Бжїєю и Ст҃го Өрону Апстаго,
Православнаго Прємыскаго,
Самборскаго, Саноцкаго Еппа,
в Монастыру ст҃го Спса,
Року Бж҃го ах҃чг [1693], Мс҃ца Марта,
дня кз. [27] списаний

Помани Гс҃ди Преставлшихсѧ Рабъ своихъ Ст҃йшихъ
Первопрестолныхъ Архїереевъ Преос҃щеннаго Архїєппа
Митрополити АНТОНІА, и прочїихъ Преос҃щенныхъ
Митрополитовъ. Б҃голюбивыхъ Архїєпс҃повъ и Епс҃повъ
сего, и инныхъ всѧкихъ Прс҃толовъ Правителєй. Сщ҃енныхъ
Архїмандритовъ, Игуменовъ, и всего Сщ҃енническаго,
и Иночєскаго чина. Бл҃говѣрныхъ Цр҃ей, и Цр҃ицъ.
Бл҃гочєстивыхъ Кнѧзей, и Кнѧгин. Прапраотецъ, Правт҃цъ.
Родителєй его СТЕФАНА, и МАГДАЛЄНИ. Бра-
тїй, Сородниковъ. И всѣхъ Ближнихъ, обоєго полу по-
плоти: Друговъ, Бл҃годѣтелєй, С҃тецъ, и Чадъ его
Дх҃овныхъ. Ненавидащихъ, И обидимыхъ, Уничижєнныхъ,
соблазнєнныхъ, ѿ пути Спастильнаго ѿвращєнныхъ, и
код[ѣл]омъ злымъ приведенныхъ Рабовъ, и Клеврѣтовъ его.
Кт[иторовъ] ст҃го ХРАМА сего, Бл҃готворащихъ и с[лужа]щихъ
Ст҃ымъ твоимъ Цр҃квамъ. За Прс҃тоє Имѧ твое ѡполчающ[ыхъ
ѿ по]ганъ избїєнныхъ, и плѣнєнныхъ ѿ агаранъ. [И въ за]-
точенїи пострадавшихъ, и Во темницахъ скончавшихсѧ.
На [земли и]ли Намори оусопшихъ, и неполучившихъ
п[ослѣдн]аго Покаянїѧ. И ихже нѣкому воспоманути;
и всѣхъ въ [вѣрѣ] и надеждѣ живота вѣчнаго, и твоего
приѡбщєнїѧ по Имени ихъ. Здє оуписанныхъ, И повсюду
лежищихъ обоєго полу, И всѧкаго вѣзраста Православныхъ

Хрістіанъ. И ѡко бл҃гъ и чл҃вколюбецъ ѡпускаѣ грѣхи,
и потреблаѣ неправды, ѡстави, и прости всѧ вольнаѧ
и невольнаѧ ихъ согрѣшенїѧ, избави ихъ вѣчнаѧ муки,
и ѡгна геенскаго и даруй имъ причастїе и наслажденїе
вѣчныхъ бл҃гъ оуготованныхъ любящимъ тѧ, и съ ст҃ыми
твоими ѡко щедръ оупокой, и сътвори да будетъ имъ
вѣчнаѧ памѧть.

Молитви-замобляння

Молитви-заговляння проти пропасниці о. Павла Свідзінського

Млтва ѿ фрыбры¹

Напіши сїю млтву на картку и съпали єи на поплюль и дати пити
с пївомъ альбо з горювкою тои попѣль поможетъ.

Млтва

Во има Ёѡца и Снѡ и Стѣо Дхѡ. Силою чѣтнаго и
жївотворащаго крста, заступленїемъ чстныхъ нбсныхъ
силъ бесплотныхъ, чстнаго и славнаго прорка Прдчи
Крстла Гсдна Іоана, стѣхъ славныхъ и всехвалныхъ апслъ
Петра и Павла выписую тѡ, злѡѡ ѡбражко², Бгѡмъ жївымъ,
и пречї[с]тою Бцѣю, и хранїтеля агѣла твоего, стѣхъ врачев
Козмы и Демїѡна, и всѣхъ стѣхъ воевъ нбнаго жїтїѡ, чїнь
агѣлскїи заклинаю тѡ повторѣ и потрете, ѡбрашко, якаѡ
колвекъ єси, але согараєшь †

Млтва в[2] ѿ трасавицѣ

Напішъ сїю млтву на лпку или на про[с]курѣ, даи болащему
сѣзти.

Заклинаю васъ, нарїцаємїи дїяволицѣ, проклати, то
вашїми имєны заклинаю васъ стѣмъ Трофонїемъ, и стѣмъ
чѣстнымъ и жївотворащїмъ крѣстомъ, и ѡбластми агѣлы и

¹ Пропасниця.

² Чаклунка.

архї҃лы и годствїа́ми, и дѣ́ма [4] євѣ́лсты Мат., Мар., Лу.,
Іоаном, и тѣ́мы сѣ́тых, да не маєте власти на нем ні пакос-
ти не дѣ́ете єму, рабу бжїю, ім. ркѣ́, но идѣ́те, ѿкуду єсте
прїшли. Гсѣ́ди, Гсѣ́ди, избави дѣ́шу раба своего, ім. ркѣ́, Хсѣ́ Бсѣ́
нїшѣ́. Во има ѿ́ца и Снѣ́а и Стѣ́аго Дхѣ́а, ам.

Млѣ́ва г [3]

Во има ѿ́ца и Снѣ́а и Стѣ́аго Дхѣ́а, аминь. Крѣ́сть Хсѣ́въ
во мнѣ́, крѣ́съ Хсѣ́въ на мнѣ́, крѣ́стомъ сѣ́а жегнаю, крѣ́стом
Хсѣ́вымъ бѣ́сы проганаю. ѿ́ступѣ́те, проклатый, ѿ́ мене,
раба бжїа́, ім. ркѣ́, и ѿ́ тоа храмины, бо ту сѣ́дїть архї҃глѣ́
Мїхайлѣ́, и ту пожївуть архї҃гли, анг҃гли, архї҃глѣ́ Гаврїилѣ́,
Рафаилѣ́, Урїилѣ́ и пресѣ́аа Бѣ́а Хрѣ́ста раждает тутѣ́, бо
єст храмъ сѣ́тъ. Заклі́наю вас, дї́аволы, идї́те во лї́цѣ́ Бгѣ́м
жї́вым, не прїходѣ́те, лихѣ́ не творѣ́те, пакости, а́нѣ́ ꙗ́кїа́
злїи вѣ́щи во вѣ́ки, бо на нас ѡ́почїває́тъ Дхѣ́ Стѣ́и, и
прославляє́тсѣ́а Стѣ́аа Трої́ца, и на рабѣ́ бжї́мъ, ім. ркѣ́ ннѣ́ и
во всѣ́а вѣ́кы, аминь.

Молитви-замовляння проти тучі о. Павла Свідзінського

Млѣвы ѿ злои тучѣ

Молитва а [1]

Во има Ѣѡца и Сина и Стѣго Дѣа, тучѣ злаа, встановляю
та Бѣомъ Гсднымъ Ісѣ Хрстомъ Снѣомъ Бжѣымъ, встановляю
тя Царѣмъ Костантиномъ и Материю его Еленою,
Материєю Бжѣиею и Честнымъ и Жевотворящимъ Крстомъ,
и встановляю тя, злаа тучѣ, тремаи стѣи агѣлы ѿ восто-
ка, и встановляю тя, злаа тучѣ, трема стѣи агѣлы ѿ юга,
встановляю тя, злаа тучѣ, трема стѣи агѣлы ѿ запада,
встановляю тя, злаа тучѣ, трема стѣи агѣлы ѿ сѣвера, и
возвратисѣа, злаа тучѣ, там, вуткиль еси прышла. Закли-
наю тя Божиєю помощію, и дванадѣсятми Апостолами, и
чтирма евангелистами, и всѣми Божиими силами, и вшитки-
ми Божиими Стѣими, и росказую ти и пуцаю тя, злаа тучѣ,
во вѣ [12] колодѣзей, а в нашѣмъ поли нигды небываи, ани
повстанѣ. Заклинаю тя Бѣомъ живымъ, и всѣми Божиими Си-
лами, там собѣ играи, воюи, а в нашѣмъ поли неповстанѣ
на вѣки вѣчныи, амѣнь. Тажѣ можетъ Крѣсть учини и рци:
Гсду помолѣмся.

Молитва б [2]

Заклинаю тя, злаа тучѣ, и встановляю тя Синомъ
Божіимъ и Пречистою Материєю его, и стѣимъ Іоаномъ
Предитечѣвъ, и стѣимъ Архангеломъ Михаиломъ и Гавриломъ,

Рафаиломъ и Урииломъ, и четирма евангелисты, стѣмъ Іоаномъ, стѣмъ Маркомъ, стѣмъ Маѳеємъ и стѣмъ Лукою, и всѣми дванаицѣтѣми Апслы, и со всѣми небесными силами, выишла еси, злаѣ туче, из пуци, ѿ вѣ [12] кирницѣ, розказую ти, злаѣ туче, жебысь ся вернула во своѣ мѣста, вуткиль еси пришла, Бѣгомъ живымъ, и всѣми Божиими силами и вшиткими Бѣжими Стѣми, и Стѣмъ Пророкомъ Іліею, навѣки вѣч. Аминѣ.

Млѣтва третаѣ

Ишолѣ Ісѣ і Аплы къ морю и нашолѣ жену именемъ Елену стую, и стрѣтила еи злаѣ туча, не смѣла поити противко злои тучи, и видѣлъ ю Ісѣ. Ставши рекѣ до Елени, поиди не боисѣя противко неи. Со двома агглы, и со двома вѣтры ѿженѣте тучу в пропасть во свое мѣсто, вуткиль еси пришла. Також и ѿ тоѣюжъ помощию заклинаю тѣ, злаѣ туче, и разсѣваю тѣ Бѣгомъ живымъ, и ѿкоже разсѣялисѣя жидове изъ Египту ѿ царѣя фараѡна избѣгли скрозъ Чорное Море и не могли быти при цари, такожъ, злаѣ туче, и ты разбѣгнисѣя и разиидисѣя, вернисѣя во своѣ мѣста, ѿколѣ еси пришла, а в насѣ ниѣды не бываи. Заклинаю тѣ, злаѣ туче, Бѣжиею помощию, и вѣ [12] Апостолами и молитвами ихъ стѣми, всегда и навѣки вѣчныи, амѣнѣ.

Молитва дѣ [4]

Гсѣдитворчѣ, всѣдержителю всемирнымъ, долготерпеливѣ зошли аггла Своего Стѣго, нехаи проженѣтъ сию злую тучу

бурную и нехай еи ѿвратить, Милостивыи Гсди, ѿ нашої
веси и поля в пустыню не заходимую, ажебыс, злаѣ туче,
не могла зашкодити христьянскому добру. Злаѣ туче, ѿко
ѣ не памятаю, в которыхи емъ сѣ часъ зачалъи родиль
ѿ матери своєї, такожъ и ты, злаѣ туче, не памятай ѿ
своєї дорозѣ, кудыи сѣ завернула поити. Заклинаю тѣ,
злаѣ туче, Божіею помощіею и всѣхъ стых, и Пречистою
Бжіею Матеріею, на вѣки, аминь.

Молитва ѿ [5]

Злаѣ туче, ѿко коли моя мати смуѣнаѣ была в тои час,
коли мене породила, також и ти, злаѣ туче, смутисѣ во
своєї дорозѣ, кудыи есѣ сѣ ѿвернула в нашъ гостинець.
Заклинаю тѣ, злаѣ туче, Бгѣмъ живымъ, и ѿко Слонце
идеть ѿ востока ажъ и до запада, и выпустило свѣтлость
по всемъ свѣтѣ, також милостивыи Гсди нехай сѣ злаѣ
туча в порохъ розпорошитъ, и розбѣгнет в пустыє лѣсы
тамъ, вуткиль еси пришла. Заклинаю тѣ Бгѣмъ живымъ и
стымъ Пророкомъ Илиемъ и вшисткими стѣми. Амѣнь.

Молитва ѿ [6]

Гсди творче вседержителю и вседѣтелю блгии, рачѣ
быти на помощы со всѣми стѣми своими, злаѣ туче ста-
новлю тѣ Бгѣмъ первымъ погребениемъ и воскресениемъ Гсда
Бгѣа и Спаса Ісѣ Хаѣ, ѿкосѣ в то часъ смутила Прстаѣ Дѣа
Бѣа Мати Гсда Бгѣа нашего Ісѣ Хаѣ, коли видѣла на крестѣ
сѣна свего возлюбленнаго, також и ти, злаѣ туче, смутисѣ
и розиидисѣ во вѣ [12] колодѣзеи и вернисѣ тамъ, вуткуль

еси пришла. Заклинаю тѣ Бѣгомъ живымъ и свѣтымъ Пророкомъ Іліею, и всѣми свѣтими, амѣнь.

Молитва 3 [7]

А ѿ тобѣ, злаѣ тучѣ, показую дорогу и путь презъ аѣгла Михаила, Гавриила, Рафаила и Уриила, иди во путь въ пустыни езера и во хлани, и во глухихъ лѣсы, гдѣ не заходитъ члвкъ хрстиѣанскій, гдѣ куръ недопоетъ, гдѣ ластовицѣ не щебѣтають, гдѣ голосъ члвчѣскій не заходитъ, тамъ собѣ играй и воюй, а въ насъ нигдѣ не повстанѣ, и не бивай. Заклинаю тѣ и заприщаю тѣ, злаѣ тучѣ, абысь ты болшеи не бывала въ нашихъ гостинцахъ и веси той, ѿ нѣѣ и до вѣка, заклинаю тѣ Бѣгомъ живимъ и свѣтымъ пророкомъ Іліею и всѣми свѣтими, амѣнь.

Молитва-замовляння проти тучі дида skala Івана Добрянського з Гломчі

Злаѡ тучѣ, заклинаю тѡ и спираю тѡ и становлю тѡ
Гсѣмѣ Бѣомѣ и Спсомѣ нѣшимѣ ІсѣХрстомѣ, Снѣомѣ Бжѣимѣ и
Мтрѣю Божѣєю и Црѣмѣ Константиномѣ, и Мтрѣю его Еленою,
чѣтырма євглисты, дванаицѣтѣ Апслѣ, Архангѣломѣ
Михаиломѣ и Гавріиломѣ, Оурииломѣ, Рутаиломѣ,
Сарсѣиломѣ, Салѣтаиломѣ, Арафаиломѣ, Парфѣнѣ и Ефиѣопѣ,
и всѣма Нбснѣыми Силами, Агглы и Архангѣлы, Хѣрувими
и Сѣрафими, и шѣстокрылатѣыми и мно[го] ѡчатѣыми
возываѣющихъ пернѣтѣаѡ, Сгѣ, сѣ, Гдѣ Саваѣотѣ. Злаѡ тучѣ,
заклинаю тѡ трѣстами аггль ѡ востока тѣ [300], ѡ запада тѣ
[300], тѣ [300] ѡ сѣвера, тѣ [300] ѡ юга, всѣ сѣтѣа нбснѣа силы
допомозѣтѣ ми ѡвернути сѣю злѣую тучѣ, абѣ ту нѣбыла и
нѣпостѣла злаѡ тучѣ, Бжѣи моци нѣмози противитѣсѣ, и Гдѣу
ІсѣХрсту Бгѣу и Спсѣу нѣшѣму злаѡ тучѣ. Іѡксѣа розѣишли и
розѣѣали и распорошили жидѣве изъ Египту. Такъ и ты, злаѡ
тучѣ, розѣидѣсѣ, разсѣисѣ и распорошѣисѣ и розколѣтѣсѣ,
а ту в насъ нѣбывѣаи ани поставѣаи Бжѣи моци нѣмози
противитѣсѣ, и Гдѣу Бгѣу нѣшѣму ІсѣХрсту, злаѡ тучѣ. Іѡксѣа
моѡ мѣти смутѣла, коли маѡ родѣла, такъ и ты злаѡ тучѣ, горѣѣ
и прѣгорѣѣ смутѣсѣа, забудѣ свои стѣжки, забудѣ свои доро-
ги, забудѣ свои оумыслѣ, гдѣ єс ихъ намѣслила, гдѣ єс ихъ на-
гадалѣа. Злаѡ тучѣ, возвратѣсѣа во своѡ мѣста, во свои сѣла,
во свои трѣсовѣтѣаѡ блѣта, во свои дванаицѣтѣ кладѣзѣи ѡ
куду єси повсталѣа, а ту в насъ нѣбывѣаи а нѣ постанѣ, Бжѣи моци
злаѡ тучѣ нѣмозѣсѣа противитѣсѣа, Гдѣу Бгѣу и Спсѣу нѣшѣму Ісѣ
Хсѣу, ѡко тому подобѣетъ всѣака влѣда и чѣстъ поклонѣнѣє Ѣѡцу
и Снѣу и Сѣѡму Дхѣу, и нѣѣ и прѣсно и во вѣки вѣкомѣ, аминѣ.

Молитви-заговляння проти тучі із Требника з Рушельчичів

Млѣвы ѿ злои тучѣ

Мѣва а [1]

Въ имя Оца и Сна и Сго Дха, Амин гж [тричі]

Злаа туче, заклинаю та Гмѣ Іс Хм, сном Бжм, становляю та црем Константином, мтриєю его Еленою, Мтриєю Бжїєю и чным его крстом и животворящим, злаа туче заклинаю та Гмѣ, тримста стых англь ѿ востока, тримста стых англь ѿ юга становляю та, злаа туче, т [300] стых англь ѿ сѣвера, ѿ запада, становляю та, възвращаю та, възвратитиса злаа тучю Бжїєю моцію дванаицати аплы, ѿ куду есь wystала въ сийди [?] в [12] кладаз оу[?]а, не вьюй, не поставай, въ [в]сѣда ннѣ и прсно и въ вѣкы вѣком, аминь.

Мѣва втораа

Становляю та злаа туче Бгом живымъ и Мтрию Бжїю, и стим арханглом Михайлом и вми [12] аплы, ѿ куду есь вишла с пущы и с пергынѣ¹, истечи и зыиди въ своєи мѣста.

Во имя Оца и Сна и Сго Дха. Аминь.

На том поли сидит стаа Бца, по златом столци свои сты волосы розпростираючи золотыи, дрыжачи Іс Ха сна Бжїа на правои руцѣ, сам сѣдит въ радостех великих

¹ Кубло, лігво.

доспѣвает, хрстиѣяны родинѣ столы стават. Скатерти про-стирают, хлѣбы кладут, свѣчи зажигают, прѣстму Миха-илу и Гаврилу. Сѣи Михаиле и Гавриле, не поущайте того граду лихого, и с тучы злой, на всѣх посылайте их на пустый лѣсы, где не ѡрють и не сѣють. На том поли сѣаа Бѣа Мрѣа своим сѣтым сѣном заклиная та Бѣом живым и всѣми сѣтыми Амин.

Млтва г҃а [3]

Туче граде, не бывалас си оунас во навечерїе рождества Хвѣо, не бывай же на нашем поли всеи час, спострѣчаю та вѣми [12-ма] апслы, вѣ [12] мечѣ. Пущаю та на пустыи лѣси, на глубокии потоки, где слнѣце не свѣтит, где мсѣ не захо-дитъ, где звѣзды не сияют, где луны не биють. Розмавлаяю та всакии хмары, жолтыи, чорныи, бѣлыи, гулубыи, синѣи, зеленыи, баграныи, видимыи и нивидимыи, Бжїею моцїю и всѣми сѣтими моцїю.

Млтва д҃а [4]

Тоуче граде, растинаю та на чотыри части, пущаю та на границѣ, на пустыи лѣсы, на глубокии потоки, где слнѣце не свѣтит. Заклинаю та Бжїею моцїю мѣткы, Бжїею моцїю и всѣмы сѣтими моцїю, і стого арханг҃ла Михаила моцїю, Сѣца и Сина и Сѣго Дх҃а, нѣѣ и прс.

Тажь коли и на границѣ або в село войдет

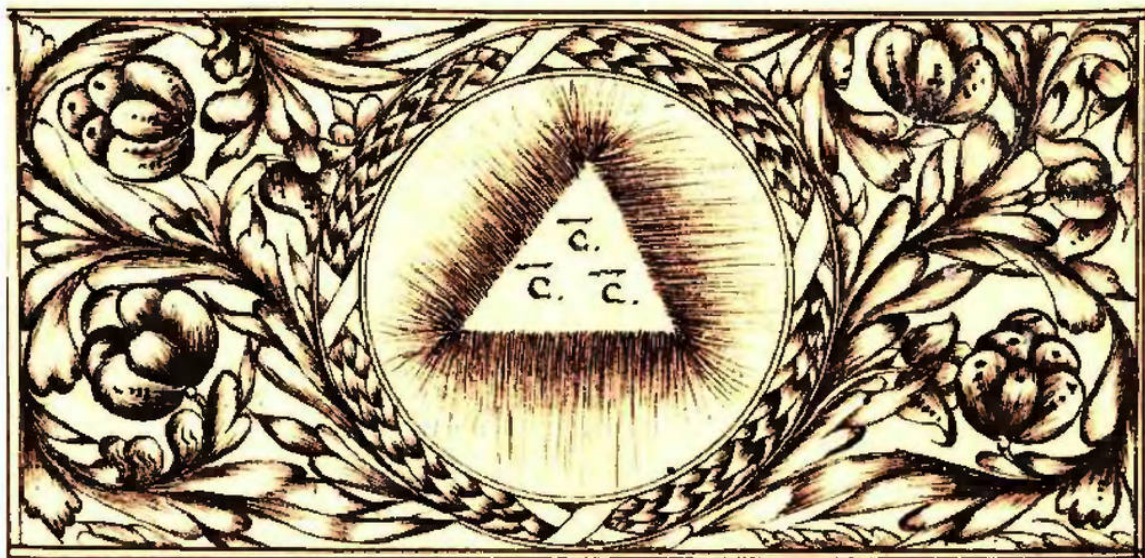
Туче граде, разсѣкает та арханг҃ль Михаил мечем на чотири части, сѣет та на дробный дождь. Пущает та въ

вѣ [12] кладазїи, токожъ сѣти Иліа и сѣти апсль Петръ и
Павел, и вси сѣти Бжїею моцїею, и во [в]сѣхъ стыхъ моцїю
въ има Оца и Сина и Сѣго Дха, и ннѣ и прсно, и въ вѣкы
вѣкомъ. Аминь.

Молитва-замовляння проти громів і блискавок
з *Грамокниги* поповичів Баньковських
з Крем'яної, списаної дидакалом улюцьким
Іваном Солонським

Молитва заклинательная громъ и молный

Паки твоєю Гди Члколюбца Влдки памѣть наказанія, паки рабъ непотребныхъ прощенія молбы, видѣщихъ яко елико превосходитъ величество согришеній, толико множає и пачє имаши, непамятозлобнымъ Твоимъ благоутробіємъ, тѣмже и молимтисѣ ѿврати ярость твою ѿ насъ, да не вовѣки прогнѣваєшисѣ наны, но во милости Твоей живиши ны щедротами твоими Гди Бжѣ нашъ, утверждаѣй гром, и претворѣѣя молніѣ, и всѣ дѣѣ ко спасенію дѣлъ рукъ твоихъ призри твоимъ члвколюбіємъ, и избави насъ ѿ всякоѣ скорби гнѣва и нужда, и настоящего прещенія, возгрѣмѣлбо еси со небесе Гди, и молніѣ оумножилъ еси, и смутилъ еси насъ прѣмѣнисѣ гнѣвомъ си, блгоутробне ктебѣ бо прибѣгаємъ. Богатиѣ твоѣ щедроты ниспосли на насъ и помилуй рабы твоѣ, яко блгъ и човеколюбецъ, да не сожретъ насъ ѿгнь ярости твоєѣ, ниже да поѣсть насъ ярость молный и громовъ твоихъ, но ѿбычнымъ твоимъ требовавъ блгоутробіємъ, укроти гнѣвъ твой, и во тихій ѿфиръ воздуха преложи и солнечными лучами надлежащій мракъ и мглу розсѣвъ, во тихость претворы, яко Бгъ милости щедротъ и члколюбия еси, и тебѣ славу возсылаємъ, Сѣцу и Сину и Святому Дху, ннѣ и присно и во вѣки вѣкомъ, аминь.

Испумчи

Притчі з рукопису Капітульної бібліотеки в Перемишлі

[Глава є (5)]

[...] вчинать ти нѣчого. Орудіє твоє добро єсть, поспѣшить ти ся в радости. А которое дѣло почнешь и совершишь, а Бгъ поможетъ ти. О звѣра стерезися, и въ иншемъ все дѣло здорово.

Глава ж [6]

Сѣй ѿца Нїкола избавилъ трехъ мужей ѿ смерти, и ѿ острого меча, и ѿпустилъ ихъ здравыхъ въ страну свою, свободилъ ихъ ѿ темницѣ. Члвчє, молиса великому стѣлю ѿцу Николѣ, избавитъ тѣ печали. А дѣло которе замыслилъ еси в радости починай.

Глава з [7]

Сѣи мѣници, мѣни за Ха кровъ свою проліали за вѣру хрѣстіанскую, ѿ нечестивыхъ поганъ царей. Члвчє, борутъса стобою лихїи людє, не починай дѣла своего во печали имаши, зло єсть орудіє твоє.

Глава и [8]

Пречстаѣ Гспожа велика, рекла человеку: доброе дѣло твоє члвчє, гдє пойти хочєши соорудєшь дѣло, аще почнешь, щасливо ти будєть, и корисно. Злыхъ людєй не бойса, храмъ ставъ, вѣходъ въ всако дѣло починай, во

радости совершишь. Сѣго Михаила, и Гда споминай, и пречистую Госпожу Дѣу Бѣу, орудіе твое добро есть.

Глава ѿ [9]

Окаяннаа рѣко, окаянный Іюда, пришед ко морю, въверже оудицу свою въ море. Не риба са ему оунала, но оуаласа ему лютаа змѣа, и скорпіа. Члѣвче, есть ти лихій врагъ, настоить на тебе, с тобою плѣтъ, а в сердци имѣеть жало змѣино, покинь, не твори орудіа своего, зло есть.

Глава ї [10]

Блговѣренъ мужъ, идетъ ко цркви бжїи, принося свѣщу и кутїю, творяще добраа дѣла; върадовашаса стїи аггли, видѣвше добраа дѣла его, тако и ты члѣвче върадуєшиса ѿ орудїи твоємъ.

Глава аї [11]

Окаяннаа рѣко, волѣхвозлатаа твоя дѣла, темный твой путь, по нему же ты идешь. Круты твои береги, бѣси тѣ лукавы, многи люди в себѣ потопляешь, обоюду злыа вещи, на одной огнь, а на другой темень. Члѣвче, зло есть орудіе твое, се два супостата стоятъ на тебе.

Глава вї [12]

Сѣый Іоанъ Бгословъ, учѣникъ Хвѣ, пришед ко горы великїа, разбойники оукротѣ, а слугу его ѿ крове члѣвеча

избави. Такъ и тебе, члѣвчє, ѿ злыхъ рукъ Бгѣ избавитъ, хвалачи Бгѣ дѣло свое почни добро.

Глава гї [13]

Ластовица извила себѣ гнѣздо въ крутомъ березѣ, прилетѣвъши лютаѣ змїѣ, и скорпїѣ, поила дѣти еѣ, оуступила ластовица по своихъ дѣтехъ. Члѣвчє, зло естъ орудїе се, перешли тебе злыи руки.

Глава дї [14]

Видѣвъ Хсѣ Петра оутѣопающа во мори. Гсѣди избави мѣ ѿ прасной смѣрти, оуслышалъ то сам Хсѣ, пришед и взалъ Петра за руку, избавилъ его ѿ горкой смѣрти, ѡбѣрнулъ плачь его во радость. Члѣвчє, сотужности будѣтъ ми вельми, мїѣса Бгѣ, избавит тѣ ѿ печали.

Глава єї [15]

Сѣй Никита стрѣтотерпецъ Хвѣ, сѣдѣлъ въ темници три лѣта, терѣпачи. Кровь свою Хвѣ ради пролїѣл за вѣру хрѣтіанскую. Молитвою своею дїавола побѣдилъ. Члѣвчє, и ты бѣды потерпишъ, але не много, а врагъ твой предъ тобою пропадѣтъ.

Глава зї [16]

Бысть ѿрасли дрѣва селнаго, и листвїе ѿгнило, а зѣ споду корень подгризень. Члѣвчє, не долгїй вѣкъ твой, ходишъ ѣкъ бы на иномъ свѣтѣ, зло естъ орудїе се вельми.

Глава зї [17]

Сѣый Іѡанъ крститель жилъ во пустыни безъстрастне и безводне. Лютыи звѣрѣ оукрати. Пчелы росныа капла приношаху ему. Члѣвече, добро есть ѿрудіе твое на всако дѣло, а врагомъ твоимъ страшень будеши, оу Црѣ орудіа не твори.

Глава нї [18]

Летѣвъ голубъ презъ море Тивериадское. Перелетѣвши море, сѣлъ на древъ блгоплодномъ, и звилъ собѣ гнѣздо, и вывелъ дѣти. Возрадовалъса вельми голубъ дѣтемъ своимъ. Члѣвече, радостно есть орудіе твое, во путь поиди користо, а в дому которое дѣло намислышъ, то почнешъ в радости, и щасливо ти будетъ, ако добрымъ людемъ ѿродовати сопротивно есть.

Глава ѿї [19]

Сѣый Пророкъ Іліа рече: члѣвече, напиши си дни своа старіа, сѣй, со блгословеніемъ пожнешъ, яко рече Ёвгліе сѣое. Еже помыслишъ еси, добро ти будетъ, добро есть ѿрудіе твое.

Глава к [20]

Сѣый Лука, и Ѡадѣй, апсѣли стїи, рекли: члѣвече, не лучай оумомъ своимъ, мисли собѣ думу єдину, которое дѣло помыслишъ, тѣ в радости соверши. На путь поиди соорудуєшъ, а в дому своемъ врага имаети.

Глава кѧ [21]

Великій корабль бѣжитъ по мору, и в немъ плынуть стѣи ѿци, въ Римъ ко стѣму Петру и Павлу. Тамъ имъ оуготована пища блгороднаа. Пришедше въ Римъ, стѣи ѿци возрадовалиса вельми радостію великою, такожь и ты, члѣвче, возрадуешса въ всемъ орудіи своемъ.

Глава кѢ [22]

Возвыли звѣрѣ во пустыни перъгины¹, на древо смотрячи, також и ты, члѣвче, возвыешъ на нбѣ смотрячи, на передъ злыи людѣ востануть на тѧ, злыи вещи на тѧ вымышляюще, члѣвче, зло естъ велми орудіе твоѣ.

Глава кѤ [23]

Стѣй апѣль Павель рече: и вси стѣи апѣли вѣнчалиса, и труждалися кровнымъ теченіемъ, и тѣи еще непрѣали живота вѣчнаго, да болшее въспѣніе оулучатъ. Такожь и ты, члѣвче, прѣмѣши печаль. Если же прѣмѣши ѿ земнаго пана, а не мовъ: Бгѣ ма забылъ, а панъ ма не жалуѣтъ. Земный панъ тебѣ караетъ, а Бгѣ милуетъ, добро естъ орудіе твоѣ.

Глава кѤ [24]

Ісѣ Сирахъ рече: лѣстиваго злого неправеднаго члѣка днѣе погибають ѧко трава скоро исъхнѣтъ, и ѧко дымъ ищезаетъ. И ты, члѣвче, прѣстани ѿ злостій своихъ, и

¹ Лѣгво.

прелюбодѣаніа, доброты будетъ. Аще жели не престанешъ, то въ вѣки мучень будеши, зло есть орудіе твое.

Глава кѣ [25]

Съломонъ премудрый рече: члѣче, тайны твоеа неизъавлай женѣ своей, бо ѡакъ жилы въ члѣвецѣ все тѣло содержатъ, такъ злаа жена всю злость въ умѣ содержитъ, то добро ти будетъ, и много лѣтъ поживеши, добро есть вельми орудіе твое.

Глава кх [26]

Сѣый Петръ інокъ студійскій рече члѣку: члѣвече, Бгѣ тебѣ лиха не хоцетъ, самъ бо рече: не хоцу смерти грѣшнаго, но ѡакѡ обратитса и живу быти ему. Но злыи сусѣде добра тебѣ не мыслятъ, лихихъ людей стережиса, ни лихо, ни добро орудіе сїе.

Глава кц [27]

Сѣый великій Прѣркъ Данїиль ко львомъ вовержень бысть ѿ Курїа² цѣра. Сѡнь же мѣтвою оуста львомъ загради, такожь и ты, члѣвече, молиса вышнему Бгѣу, и ты мѣтвою заградишь оуста врагомъ своимъ. Чародѣа не бойса, на путь пойдешъ, соорудуешъ, добро есть орудіе твое.

² Персѣкий царь Кир II Великий (грецькою Κύρος).

Глѣва кѣ [28]

Сѣый апѣль Петръ въ пустыни бысть лѣтъ мѣ [40]. Посемъ пришедъ въ Антіѡхію, тамъ многихъ людѣй крѣстиль, и пришед и смѣрть прїалъ. Члѣвчѣ, на великую до-рогу падѣшь, смѣрть прїймѣшь, а в новомъ храмѣ скорбѣ, зло єсть ѡрудїє сѣ.

Глава кѣ [29]

Сѣи безсребрѣници Козма и Дамїанъ, врачевѣ и чудотворци Хвѣы, избавили нѣкую жѣну ѿ прелѣсти дѣ-авола, и великои скорби. Такожъ и тебѣ, члѣвчѣ, Бгѣ избавить ѿ печали, в радости Бгѣ на помощъ єсть, и сѣи безсребрѣници Козма и Дамїанъ, ѡрудїє твоѣ добро єсть, храмы ставъ и входъ. Лихого члѣка нѣ варуйсѣ, и чародѣй-ства ѿ злыхъ рукъ, Бгѣ помощникъ ти.

Глава лѣ [30]

Члѣвчѣ, нѣ входи два пути мыслю, мысли собѣ на єдино, гдѣ хоцѣши то поспѣшит ти сѣ, и користо ти будѣтъ. Оупостаси здраво, молисѣ вышнѣму Црѣю Ху, и прѣстой Гспѣжи, чого доброго жадаѣшь, то в радости оузриши, до-бро єсть орудїє твоѣ.

Глава лѣ [31]

Бгѣ, члѣвчѣ, лиха тобѣ нѣ хоцѣтъ, а бѣсѣ хотѣчи мучить. А лихѣй члѣкъ смѣѣтсѣ, а злыѣ сусѣди добра тобѣ нѣ мыслѣтъ. Що промыслил єси, покинь, а лихихъ людѣй стережисѣ, ни лихо, ни добро ѡрудїє твоѣ.

Глава лѣ [32]

Якъ пчела летить на красный цвѣтъ, тако избираючи сладость медную, стѣмь цѣрквамъ воскъ на свѣчѣ, а медъ хрстіаномъ на пожитокъ, члѣвече, мѣиса Бгѹ, орудіе твое пожиточно ти будетъ и радостно.

Глава лѣ [33]

Стѣи стрототерпци Хвѣи Борисъ и Глѣбъ, снѣве великаго князя Владимера, стоюще в райской земли, освѣтиста своими драгими вѣнцѣи, даѣта побѣду росѣскимъ княземъ, на поганыхъ, доброе орудіе се.

Глава лѣ [34]

Свѣтлое слѣнце сіаетъ ѿ красной зарѣ, и свѣтитъ возшедши въшитѣкому свѣту. Възрадовальса весь миръ ясному слѣнцу, хвалачи Бгѣ, такожь и ты члѣвече возрадуѣшса дѣлу своему, добро естъ.

Глава лѣ [35]

Стѣй еѣглистъ Марко рече: мыслишь орудіе доброе почати, а вперед невѣдаешъ що будетъ, оуже судъ ти прійдетъ, люде злѣ на та стоатъ, покинь, не твори орудіа сего.

Глава лѣ [36]

Стѣа Пѣтка³ рече: члѣвече честный постный днь май, добро ти будеть, а враговъ не бойса, и на которое дѣло не мислилъ еси, тоє соверши, и користо будеть ти и щасливо.

Глава лѣ [37]

Члѣвече, хочешъ храмину свою поставити на нареченномъ мѣстѣ, а злыи руки чародійныи перешли, на тоє мѣсце храмъ не ставъ, ни труда своего не прикладай, и ничего сего дна не ѡрудуй.

Глава ли [38]

Стѣй Іѡанъ Дамаскинъ рекль: члѣвече, Бѣа моли, поиди, гдѣ на доброе дѣло, гдѣ еси замыслилъ, или въ дорогу, или гдѣ колвекъ, поиди, лихихъ людѣй не бойса. Вси бѣ лихѣи пропадутъ предъ тобою, ѡрудіе твоє добро есть.

Глѣва лѣ [39]

Гавріил [...]

³ Св. Параскева.

Коментарі

Стор. 15. Фігурний твір *Кресту твоему покланяємъ са Влдо*, з Акафістника Василя, записаний у графічній формі *Arma Christi* – знарядь Страстей Господніх: хреста, копія і тростини з губкою. Півустав XVII століття. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 12190 I, арк. 206. Публікується за: polona.pl/item/akaty-starz,MzgzNDA4MjM/1/#info:metadata

Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*. Opracował Andrzej Kaszlej. Warszawa: Biblioteka Narodowa 2011, с. 171-172.

Стор. 17. Вірш *На вѣчную паматку ѿ рода во род концептують* Івана Солонського, дидаסקала улюцького з *Грамокниги* (пом'яника) *блгородныхъ и побожныхъ рабовъ бжїхъ Василїа, Іоанна і Петра Петровичовъ Баньковскихъ, поповичовъ креманьскихъ*, списаної 13 лютого 1696 р. Півустав. Рукопис зберігається у Львівській національній науковій бібліотеці України ім. В. Стефаника, відділ рукописів, фонд А. С. Петрушевича, № 175, арк. 1 зв. Публікується за: *Рукописи львівських збірок*. Випуск III. *Опис рукописів Народного Дому з колекції Ант. Петрушевича*. Частина третя. Зладив Іляріон Свенціцький. Львів 1911, с. 54.

Стор. 18. Епіграма *Дзвоновъ сила изображена здѣ*, зі Збірника Івана Левицького, поповича з Хоценя: *Wypisał tę Xiążkę Jan Lewicki Popowicz Choczeński Bedący Derektorem w Woły. R. 1777. Miesiąca marta Dnia 17 w.s.k.* (арк. 55). Зберігається у Львівській національній науковій бібліотеці України ім. В. Стефаника, відділ рукописів, фонд А. С. Петрушевича, № 143, арк. 6. Публікується за: *Рукописи львівських збірок*. Випуск II. *Опис рукописів Народного*

Дому з колекції Ант. Петрушевича. Частина друга. Зладив Іляріон Свенціцький. Львів 1911, с. 200.

Стор. 19. Епіграми монограміста А. В. святому Івану Хрестителю – *Гласом поканіє встѣм проповѣдавый*, та святому Миколаю – *Мечемъ слова Бжїа, ересь постѣкай*, з Акафістника о. Івана Мохнацького з Кальниці. Переписав А. В., 14 квітня 1711 р., півустав. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 12192 II, арк. 35 зв., 111 зв. Режим доступу: polona.pl/item/akatystarz,Nzk3NTI2OA/1/#info:metadata

Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 172-173. Публікація: Володимир Пилипович, *Спадок. Статті і матеріали до історії української культури Надсяння*. Перемишль: «DOMI» 2022, с. 14.

Стор. 21-23. Пісні з Акафістника о. Павла Свідзінського – *Гимнъ Святой Троици, Гимнъ святому славному пророку Іліи Оезвитѣянину*, списаного ним у селі Тернівці біля Перемишля, 17 березня 1726 року. Зберігається у Львівській національній науковій бібліотеці України ім. В. Стефаника, відділ рукописів, фонд А. С. Петрушевича, № 180, арк. 20-20 зв.; 24-24 зв.

Публікується за: *Рукописи львівських збірок*. Випуск II. *Опис рукописів Народного Дому з колекції Ант. Петрушевича*. Частина друга, с. 174-176.

Стор. 24-25. Три пісні *Дажд ми Слово Слове Бжїи тепер с креста зняти, Кто не хвалит кто не славит Ржства Прчстой, Раду[и]сѣа Матко Бжїа предвѣки*, з книги *Чинъ Полунощници повседневнои и Акафістникъ*. Року 1699 писано через Тимофея Якимяка для священно-

го єрея Ілії презвитера Товарняньского, із села Товарна на Самбіршині, скоропис різним почерком. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 12189 I, арк. 108-108 зв. Режим доступу: polona.pl/item/akatystarz,MzgzNDA4MTc/2/#info:metadata

Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 171. Публікація: Володимир Пилипович, *Спадок. Статті і матеріали до історії української культури Надсяння*, с. 20-23.

Стор. 26. Пісня *Не вѣмъ сего челоуѣка*, з єрейського молитовника з Улюча *Молитослов или молитвенникъ* *вне-мже списа[ся] млтвы* зразьного набоженства. Року Бжсія *аѡои* [1778], півустав. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 12197 I, арк. 141. Режим доступу: polona.pl/item/modlitewnik-kaplanski,MzgzNDA4NDI/6/#info:metadata

Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 174. Публікація: Володимир Пилипович, *Спадок. Статті і матеріали до історії української культури Надсяння*, с. 24-25.

Стор. 27-28. *Пѣснь ѿтому вѣликомѣченику Георгію*, з Тріоді квітної із Тучапів на Ярославщині. Скоропис XVIII століття, зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 1198 III, пісня записана на форзацах горішньої та нижньої обкладинок. Публікується за: polona.pl/item/triod-kwietny,MTI1NzM2MDc/2/#info:metadata

Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 100.

Стор. 29-33. Три пісні зі співаника Івана Левицького, поповича з Хоценя *Piesni swieckie pana Jana Lewickiego, porowicza chosceńskiego: Пѣснь на уцѣлованіє ранъ Ісусъ Христовыхъ, Пѣснь страстемъ Христовымъ, Пѣснь в члвку мѣзерномъ*. Зберігається у Львівській національній науковій бібліотеці України ім. В. Стефаника, відділ рукописів, фонд НТШ. Публікується за: Володимир Гнатюк. *Хоценський співаник Левицьких // Записки наукового товариства імени Шевченка*, т. 91. Львів 1909, с. 106, 107, 109. *Пѣснь страстемъ Христовымъ*, яка починається інципітом *Не спавъ же я цѣлу ночь*, записано й в іншому рукописі з Надсяння – Пом’янику церкви святого великомученика Никити села Вітошинці біля Перемишля (арк. 57 зв.), складеному 17 березня 1688 року з доручення «урожденого» Павла сина Івана Тимочкова. Пом’яник зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 12254 I. Пісня записана скорописом й у порівнянні з хоценським співаником дещо різниться змістом. Публікується за: polona.pl/item/pominkarz-ze-wsi-witoszynce,ND A0OTI5Mjg/4/#info:metadata

Не спавъ же ѿ цѣлу ночь да стану ранѣико
На Бѣа моего ра[ни] поглану смутнѣико,
Ручѣикі єго нозѣ пробили
И кровь з [во]дою з боки точили
Лѣтѣйсѧ слозоики 2 [двічі]
СѢй ѿкий тож бѣда лютра за сосѣда
Блиско себе м[а]єт єще погладаєт,
СѢчѣиками милѣйкими
Слюзѣйк[ами] дробнѣ[и]кими
Раи му ѡбѣцують.
Узриши болѣзне мѣи распѣатаго

Тѣ Бѣа и Сина найукоханѣшаго
Анѣ сполнити ѿ жалю може
Якую болест на крѣтѣ
Ќ жидовѣ терпѣль ест: 2 [двічі]
Хтожѣ би не заплакал на таку утрату
Тыжѣ устатную кроплю крви вилял есѣ Пилату,
Еще за тоѣ за ними просишѣ
До Бѣа Ќца соплику вносишѣ
Ќпустижѣ імѣ Бжѣ. 2 [двічі]
Не знають що творат безумне жидовство
Виполн[и]тсѣа в той час за мое убосство
И пекло само се затрасетсѣа
И увесѣ назатѣ увернетсѣа
До росѣкоши небесной. 2 [двічі]
Устанѣ грѣшнаѣ дѣше рѣдан[...] и плаче
Пришовѣ Црѣ небесный з горных палацовѣ. 2 [двічі]
Не [с]павѣ же ѣа.

Стор. 34. Пісня *Радости немаиш и барзо немило*, з Празничної мінеї з горішнього Надсяння. Півустав поч. XVIII століття. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 12148 III, арк. 233 зв., 234 зв. Публікується за: polona.pl/item/mineja-swiateczna-caloroczna,MTIzOTM5NTgz/0/#info:metadata
Літ.: Bohdan Strumiński. *Wiersze ukraińskie z początku XVIII wieku na marginesach „Minei prazdnicznej” z XVII wieku // „Slavia Orientalis”, t. 8, nr 2, 1960, s. 386-397; Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu, s. 155.*

Стор. 35-37. *Пѣснь на Благовѣщенѣ Прѣстои Бѣродици* та *Пѣснь набожнаѣа ѿ покаянии* з метрикаль-

ної книги парафії в Довжиці 1776 р. – *Matrica vel consignatio Baptizatorum in Ecclesiae Parochiali Dolžiciensī Anno 1776*. Ско-ропис. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сиг-натура Rps 12265 III, арк. 13-13 зв. Публікується за: polona.pl/item/ksiega-metrykalna-parafii-dolzycza-z-lat-1776-1884,MTQ2NTM1NzQx/0/#info:metadata

Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolic-kiej w Przemyślu*, с. 203-204.

Стор. 38-41. Дві пісні з перемиського співаника Михай-ла Хтея – *Пѣснь Преподобному Ёѡцу Алексію человѣку Бжїю* та *Пѣснь а Преподобному Ёѡцу Онуфрїю Пустинножителю*, с. 267-269, 270-272. Півустав, скоро-пис, 20-30-ті роки ХІХ століття, нараховує 312 сторінок. Рукопис зберігається в Національному музеї Перемиської землі в Перемишлі, сигнатура № 4271. На стор. 4-9 влас-ницька записка: *Tyia Piesny ko chwali Bożoi i Swiatych Bo-żych Należat do właştystela Mychaila Chtieja jako preczteta y Łyka Cerkownaho rodom z Bucowa Dekanatu Peremysko-ho a zostaiucze w Dekanati Jarosławskom*. У каталозі вчи-телів парафіяльних шкіл Перемиської єпархії за 1839 р. Микола Хтей (Michael Chtey) значиться як вчитель триві-альної школи в селі Теплиці Ярославського деканату, див.: *Status Scholarum Nationalium in Dioecesi Premisliensi R. G. catholici Anno 1939*. Premisliae 1839, с. 6.

Літ: Ева Наумов, *Старовинна руська пісня на честь св. преподобної Параскеви Тирновської* // Церковний кален-дар 1994. Видання Перемисько-Новосанчівської Єпархії. Сянок 1994. Про перемиський рукопис замітка на с. 121, там теж неправильне датування – «походить з першої по-ловини ХVІІІ ст.».

Стор. 43. Молитва *Троице престаа, єдинице неразділенаа*, з Апостола, переписаного Йоахимом для церкви св. Бориса і Гліба в Потеличі 1559 р. Згодом рукопис потрапив до церкви св. Миколая в Любачеві, де, мабуть, записано цю молитву. Півустав XVII століття. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 11889 III, арк. 307 зв. Публікується за: polona.pl/item/apostol,OTYzNDQ4Ng/4/#info:metadata
Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, 2011, с. 65.

Стор. 44. Молитва до Христа *Хѣ Бжѣ спсстелю нашъ*, зі Статуту братства церковного церкви св. Миколая в Перемишлі на Підгір'ю, списаного Мироном Сидорським 1681 р. *Артикулы православїа Крестоноснаго братства предмѣстїкаго прѣмышльскаго Стѣо Архїєреїа и Чудотворца Ніколаа, будучого на Подгуру*. Півустав. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 12318 III, оригінальна пагінація сторінки к̑з (27), арк. 19 зв. Публікується за: polona.pl/item/ksiega-bracka-przy-cerkwi-sw-mikolaja-w-przemyslu-na-podgorzu,NDUwMDUwNzc/14/#info:metadata
Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 226-227. А. Кашлей неправильно відчитав прізвище переписувача: Synorskiј. Мирон Сидорський списав грамоту єп. Інокентія Винницького, Перемишль, 1 травня 1693 р., якою затверджено статут братства церковного при церкві Святої Тройці в Маковиськах. Сидорський підписався на ній як єрей і пресвітер церкви Благовіщення Пресвятої Богородиці в Перемишлі. Документ зберігається в Державному архіві в Перемишлі й в оцифрованій формі виставлений на сайті архіву. Режим доступу: skanyu.org.

przemysl.ap.gov.pl/show.php?zesp=142&cd=0&ser=0&syg=168D

Стор. 45-47. Молитва прослави дванадцяти частин тіла Богородиці – *Поздоровленіє дванадєсятъ члонковъ прстои Дѣѣ*, із єрейського молитовника з Улюча *Молитослов или молитвенникъ внемже списа[ся] мѣтвы зразънаго набоженства. Року Бѣжія ,аѡои* [1778], півустав. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 12197 I, арк. 56-58 зв. Режим доступу: polona.pl/item/modlitewnik-kaplanski,MzgzNDA4NDI/6/#info:metadata

Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 174. Публікація: Володимир Пилипович. *Спадок. Статті і матеріали до історії української культури Надсяння*, с. 26-33.

Стор. 48-49. Молитви з молитовника Михайла Левицького з Улюча – *Молитва ко Прѣстои Бѣѣ*, *Молитва ко Гсѣду нашѣму Ісѣу Хрѣсту*, *Молитва ко стѣи великомѣници Екатѣрінѣ*. Півустав, рукопис складений Михайлом Левицьким в Улючі 1836 року. До 1945 р. зберігвся в колекції українського музею «Стривігор» в Перемишлі, зараз – в Національному музеї Перемиської землі в Перемишлі, сигнатура гкр. С. 7076. Публіковані молитви знаходяться на аркушах 39, 45 і 51. Михайло Левицький був дяком, сином поповича Івана Левицького з Хоценя, народився в Улючі і там дякував. У 1838 р. переписав нотний Ірмологіон (опублікований в Перемишлі 2012 р.) й співаник з духовними піснями.

Публікується за: *Виджу тя на Кресті... Рукописний молитовник Михайла Левицького з Улюча (1836 р.)*. Вступ

і підготування до друку Володимир Пилипович. Перемишль 2011, с. 141, 153, 165. Молитовник опублікований у формі факсиміле і набраного тексту.

Літ.: *Rękopisy cerkiewnosłowiańskie w Polsce*. Katalog. Wydanie drugie zmienione. Opracowali Aleksander Naumow oraz Andrzej Kaszlej przy współpracy Ewy Naumow i Jana Stradomskiego. Kraków 2004, № 644, с. 310. Автори каталогу неправильно датували рукопис: *wiek XIX, III ćwierć-wieczcie (1854)*; Денис Пилипович. *Діалогічна зустріч культур: рукописний молитовник Михайла Левицького 1836 року* // «Калофонія», ч. 9, Львів 2018, с. 245-265; Denys Pilipowicz. *Rękopiśmienny modlitewnik Mychajły Łewyckiego z 1836 roku* // *O miejsce książki w historii sztuki*, red. A. Gronek, wyd. Muzeum Narodowe w Krakowie, Kraków 2019, с. 167-182.

Стор. 50-52. *Млтва въ п[онє]дилокъ по утрни* з Акафістника, півустав, середина XVII століття. Рукопис був власністю єп. Івана Снігурського. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 12191 I, арк. 56-61 зв. Публікується за: polona.pl/item/akatystarz,MzgzNDA4MjY/2/#info:metadata

Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 172.

Стор. 53-54. Молитовне визнання віри з покаянням із Учительного євангелія з Тростянця біля Яворова – *Єко срдца моего к тебеъ возпущаю Мтїи Бжїѣ*. Півустав XVII століття. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 12214 III, арк. 3-3 зв. Режим доступу: polona.pl/item/ewangelia-pouczejaca,Mzk4MDE1MjQ/7/#info:metadata

Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 180-181. Публікація: Володимир Пилипович. *Снадок. Статті і матеріали до історії української культури Надсяння*, с. 16-18.

Стор. 55-56. Сповідь щоденна з напрестольного Євангелія церкви св. Димитрія в Дашівці – ***Сповідь повседневноа хрѣстанскому человеку***. Півустав, початок XVIII століття, сторінки рукопису частково пошкоджені. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 11877 IV, арк. 345-346 зв. Публікується за: polona.pl/item/ewangelia-tetr,MjQxMTkyNjY/5/#info:metadata

Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 61. А. Кашлей подав невластиву польську назву села: Dzaszówka.

Стор. 57-58. Поминання мельника Чучвія із Пом'яника церкви св. Микити у Вітошинцях – ***Поманикъ церкви стѣго великомучѣнка Хвѣ Никиты села Витошинецъ застаранемъ оуружonego Павла сына Іоанна Тимочкова съоурожене Року Бжѣго ахѣїї*** [1688] ***мѣа Марта дня зї*** [17]. Рукопис був власністю єп. Івана Снігурського. Півустав. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 12254 I, арк. 7 зв.-8. Публікується за: polona.pl/item/pominkarz-ze-wsi-witoszynce,NDA0OTI5Mjg/4/#info:metadata

Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, с. 200. Про названих у Пом'янику єрархів див.: Володимир Пилипович, *До історії колекції портретів перемиських владик // Брама святого Івана: Перемиська барокова епітафія*. Супровідні статті й упорядкування

Володимира і Дениса Пилиповичів. Перемишль 2005, с. 9-10.

Літ.: Denys Pilipowicz, *Pomjanyk w ukraińskiej kulturze duchowej na przykładzie rękopiśmiennych zabytków ziemi przemyskiej XVII i XVIII wieku* // Pamięć: monografia. Lublin: Norbertinum 2021, с. 155-171.

Стор. 59-60. *Поминаніє Бгѡлюбиваго Інокентіа Винницькаго Млстїю Бжїєю и Стѣо Ороу Апстаго, Православнаго Прѣмыскаго, Самборскаго, Саноцкаго Епїа, в Монастыру стѣо Спса, Року Бжѣо ахѣг, Мѣца Марта, дня кѣ. Списаний.* Пом'яник перемиського єпископа Інокентія Винницького (1654-1700), списаний в монастирі Св. Спаса у Спасі біля Лаврова, 27 березня 1693 р. У пом'янику згадуються – митрополит київський і владика перемиський Антоній Винницький (дядько Інокентія), і батьки – Стефан і Магдалина. Пергамент, аркуш по середині пошкоджений. Зберігається в Державному архіві в Перемишлі, Zespół: Archiwum Greckokatolickiego Biskupstwa w Przemyślu, sygnatura 292 D.

Публікується за: Єпископ Інокентій Винницький, *Катихісис або бароковий душпастирський сад*. Супровідні статті й упорядкування Володимира і Дениса Пилиповичів. Перемишль 2007, с. 439 (факсиміле і набраний текст). Літ.: Denys Pilipowicz, *Pomjanyk w ukraińskiej kulturze duchowej na przykładzie rękopiśmiennych zabytków ziemi przemyskiej XVII i XVIII wieku* // Pamięć: monografia. Lublin: Norbertinum 2021, с. 155-171.

Стор. 63-64. Молитви-замовляння проти пропасниці о. Павла Свідзінського – *Млтва ѿ фрыбры, Млтва ѿ [2] ѿ трасавицѣ, Млтва ѿ [3]*, записані ним у лікарському по-

раднику *Книга лѣчебнаѧ ѿ многих лѣкарствъ*, що є частиною збірника різних текстів. Півустав. Рукопис середини XVIII ст., зберігається у Львівській національній науковій бібліотеці України ім. В. Стефаника, відділ рукописів, фонд А. С. Петрушевича, № 159, с. 220-221. Лікарські поради попереджає вірш:

Ѓ лѣкаръствах

Чловекъ хорый свое здорова хце лѣкарством сперти,
А лѣкарство часто быват причиновъ ко смерти.
Лѣпше дати свое здорова лѣчити поволи,
Добра ест рѣчь вытырвати, хоць тежъ значно болит.
Бо наглоє лѣкарство нагло тежъ и вдусит,
Кто, моват, нагло тагне, урватисѧ мусит.

Публікується за: *Лікарські та господарські порадики XVIII ст.* Підготував до видання В. А. Передрієнко. Київ: Наукова думка 1984, с. 101-102.

Літ.: *Рукописи львівських збірок*. Випуск II. *Опис рукописів Народного Дому з колекції Ант. Петрушевича*. Частина друга, с. 172.

Стор. 65-68. Молитви-замовляння проти тучі о. Павла Свідзінського – *Млѣвы ѿ злои тучъ*, списані ним у 1722 році в селі Тернівці біля Перемишля. Скоропис. Зберігається у Львівській національній науковій бібліотеці України ім. В. Стефаника, відділ рукописів, фонд А. С. Петрушевича, № 102, арк. 40-43.

Літ.: *Рукописи львівських збірок*. Випуск II. *Опис рукописів Народного Дому з колекції Ант. Петрушевича*. Частина друга, с. 132. Публікація: Володимир Пилипович.

КультУрна територія. Статті і матеріали до інтелектуальної історії Надсяння. Перемишль 2011, с. 99-104.

Стор. 69. Молитва-замовляння проти тучі дидаस्कала Івана Добрянського з Гломчі – *Злаа туче заклиною та и спираю та*. Півустав. Текст підшитий о. Павлом Свідзінським до його збірки молитв-замовлянь з допискою, що цю молитву переписав гломецький дидаскал Іван Добрянський 13 січня 1732 р. Рукопис зберігається у Львівській національній науковій бібліотеці України ім. В. Стефаника, відділ рукописів, фонд А. С. Петрушевича, № 102, арк. 44-44 зв.

Літ.: *Рукописи львівських збірок*. Випуск II. *Опис рукописів Народного Дому з колекції Ант. Петрушевича*. Частина друга, с. 132. Публікація: Володимир Пилипович. *КультУрна територія. Статті і матеріали до інтелектуальної історії Надсяння*, с. 104-105.

Стор. 70-72. Молитви-замовляння проти тучі із Требника з Рушельчичів – *Млѣвы ѿ злои тучѣ*. Півустав, остання чверть XVII століття. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 11946 I, арк. 88 зв.-91. Режим доступу:

polona.pl/item/trebnik,MjQyNTAxODc/4/#info:metadata

Літ.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Greckokatolickiej w Przemyślu*, 2011, с. 83. Публікація: Володимир Пилипович. *Надсянський «ліс речей». Статті і матеріали*. Перемишль: «DOMI» 2020, с. 25-26.

Стор. 73. *Молитва заклинательная громъ и молный*, з Грамокниги (пом'яника) блгородныхъ и побожныхъ рабовъ бжѣхъ Василѣа, Іоанна і Петра Петровичовъ

Баньковскихъ, поповичовъ креманьскихъ, списаної Іваном Солонським, дидакалом улюцьким, 13 лютого 1696 р. Скоропис. Рукопис зберігається у Львівській національній науковій бібліотеці України ім. В. Стефаника, відділ рукописів, фонд А. С. Петрушевича, № 175, арк. 2-2 зв. Публікується за: *Рукописи львівських збірок*. Випуск III. *Опис рукописів Народного Дому з колекції Ант. Петрушевича*. Частина третя, с. 54-55.

Текст молитви ідентичний як в Требнику, виданому успенським братством у Львові 1682 р., див.: Володимир Пилипович. *КультУрна територія. Статті і матеріали до інтелектуальної історії Надсяння*, с. 91-92.

Стор. 75-84. Притчі з рукописного збірника Капітульної бібліотеки в Перемишлі. Півустав, середина XVII ст. Зберігається в Національній бібліотеці у Варшаві, сигнатура Rps 12460 I, арк. 1-6 зв. Рукопис без оправы, немає початку і закінчення. Публікується повністю за: polona.pl/item/zbior-aforyzmow,NTQ2ODU0MzE/2/#info:metadata

Уперше рукопис відзначений під назвою *Збірник афоризмів* у каталозі *Рукописи перемиської греко-католицької капітули в Народовій Бібліотеці у Варшаві*, складеним василіянином о. Іваном Борисом Баликом і опублікованим анонімно в журналі «Богословія». Том XXXVIII. Рим 1974, с. 240: № 630. *Zbiór aforyzmów*. XVII w., k. 6. – Акс. 2942. Цю назву повторив Анджей Кашлей у своєму каталозі, див.: *Inwentarz rękopisów Biblioteki Kapituły Grecko-katolickiej w Przemyślu*, с. 277.

Титла і скорочення

аґгль	ангел
аґгла	ангела
аґгли, анггли	ангели
аггльскій	ангельскій
ам.	амінь
апґлы, апслы	апостоли
апсль	апостол
арханґгла	архангела
архґгль, арханґгль	архангел
архґгли, архґглы	архангели
арханґглом	архангелом
Бѣ, Бґѣ	Бог
Бґа	Бога
Бґомъ	Богом
Бґу	Богу
Бжґей	Божіей
Бѣ	Боже
Бжґи, Бжґій	Божий
Бжґиєю, Бжґією	Божією
бжґімъ	божійм
Бжґіа	Божія
бжґію	божію
бжґственнаго	божественнаго
блґаго	благаго
блґии	благий
блґіа	благія
Блґовѣренъ	благовірен
блґовѣстниче	благовістниче
блґословлю	благословлю
блґоугодно	благоугодно

блгдти	благодати
блсви	благослови
блгсвити	благословити
бл҃гочстной	благочестной
Бѣа	Богородица
Бѣе	Богородице
Бѣєю	Богородицею
Бѣу	Богородицу
великом҃ченику	великомученику
Вл҃дику	Владику
Влдчца	Владичица
воск҃	воскресеніе
[в]сѣда	всегда
вѣч.	вічний
Гѣ, Гдѣ	Господь
Гда	Господа
Гдствїа	Господствїя
Гдѹ	Господу
Ги	Господи
гл҃ай	глаголяй
Гмѣ	Господом
Гсда	Господа
Гсдемѣ	Господем
Гсди, Гсди	Господи
Гсдным	Господним
Гсдна	Господня
Гсду, Гсду	Господу
Дѣа, Дѣца	Дівица
Дѣо	Діво
Дѣе	Дівице
Дѣу	Діву
дѣства	дівства

дѣцу	дівицу
дни сѣ	дні святі
Дшѣ	Душе
Дхѣ	Дух
Дхѣа	Духа
Дхѣу	Духу
дѣша	душа
дѣшахъ	душах
дѣше	душе
дѣши	душі
дѣшу	душу
Ѧвѣліѣ	евангеліє
Ѧвѣлсты	евангелісти
Ѧппа	єпископа
ім. рекъ	ім'я, рек [прізвище]
Ісѣ	Ісус
Ісѣа	Ісуса
Ісѣе	Ісусе
Ісѣу	Ісусу
крѣсъ, крѣсть	крест
крѣста	креста
Крѣстла	Крестителя
крѣстомъ	крестом
крѣстѣ	кресті
крѣщеніємъ	крещенієм
Лу.	Лука
Мар.	Марко
Мат.	Матвій
младць	младенец
младца, млѣднца	младенца
мѣлитвы	молитви
мѣлите	моліте

млїрдїю	милосердію
млсть	милість
млсти, мїлсти	милости
млстиваго	милостиваго
млїтва, мїтва	молитва
млїтвами	молитвами
млїтву	молитву
млте	молїте
млю	молю
млюса	молюся
млящихса	молящихся
Мрїа	Марїа
Мрїе	Марїе
мсць	місяць
мсцей	місяцей
мїткы	матки
Мїи	Мати
Мїре	Матере
мїтриєю	матерією
Мїрію	Матерію
мїца	місяца
мїни	мученї
мїници	мученици
мїченїа	мученїа
найсїтїйшом	найсвятїйшом
нба	неба
нбномъ	небесном
нбо	небо
нбсь	небес
нбснаго	небеснаго
нбсными	небесними
нбное	небесное

нбсныхъ	небесних
нбсныа, нбсныа	небеснія
нѣѣ	небі
небсѣ	небесе
ниѣ, нѣ, ннѣ	нині
Ноѣ	ноемврія
нѣшему	нашему
нѣшъ	наш
нѣших	наших
ости	освіти
Ѧѣѣ, Ѧѣѣ	Отец
Ѧѣѣмъ	Отцем
Ѧѣѣ	Отче
Прдчи	Предтечі
прѣстму	пресвятому
прс., прсно	присно
прѣста	пресвятая
Прстая, Прчста	Пречистая
прстла	престола
Прстли	Престоли
Прстыа	Пресвятія
Прчста, прчста	Пречиста(я)
Прчстой	Пречистой
радуи., рда.	радуйся
ржства	рождества
сѣта, сѣта	свята
слѣца	слонца
слнѣ, слѣѣ, снѣѣ	слонце
смѣръ	смерть
смѣная	смутная
снѣѣ	слонці
Снѣ	син

Сѣа	сина
Сѣе	сине
Сѣом	сином
Сѣу	сину
спѣсѣнію	спасенію
спсѣніа	спасенія
спѣси	спаси
Спѣсителя	Спасителя
Спѣсу	Спасу
сѣ, стѣ	свят
стѣаго, стѣо	святаго
стѣа	святая
стѣишую	святѣйшую
стѣое	святое
стѣи	святѣи
стѣому	святому
стрѣсти	страстей
стрѣсти	страсти
страсторпче	страстотерпче
Стѣй, стѣи	святѣй
стѣымъ	святѣм
стѣыми	святѣими
стѣых	святѣих
стѣтелю	святѣтелю
стѣую	святую
стѣа	святѣя
стѣченче	святченче
Троца, Троѣца	Троѣца
трѣтую	трѣсвятую
Хаѣ	Христа
Хѣо	Христово
Хѣ, Хрѣте, Хрѣте	Хрѣсте

Хм̃	Христом
Хр̃ста	Христа
Хрсту, Хсу	Христу
Хрствъ, Хсѣвъ	Христов
Хс̃	Христос
Хсѣвымъ	Христовим
цр̃емъ	царем
цр̃ков	церков
црства	царства
црствїа	царствїя
цр̃твїи	царствїи
Цр̃ца	Царица
Цр̃це	Царице
Цр̃ю	Царю
Цр̃а	Царя
чл̃века	чловека
чл̃вкъ, чл̃къ	человік
чл̃вчєскїи	человічєскїй
чл̃ка	человіка
чл̃колюбїа	человіколюбїя
чл̃колюбца	человіколюбца
чл̃чскому	человічєскому
чсным, чс̃тнымъ	чєстним
чстнаго	чєстнаго
чсты	чєсти
чстных	чєстных

Список ілюстрацій

- Стор. 2. Кінцівка з Напрестольного євангелія, переписаного єреєм Павлом, настоятелем церкви Різдва Пресвятої Богородиці в селі Замостці, 1639 р.
- Стор. 12. Кінцівка з Ірмолая з церкви Благовіщення Пресвятої Богородиці в Хотинці, 1725 р.
- Стор. 13. Святий Василій Великий, автор С. Завальський, з титульної сторінки Статуту братства церковного церкви св. Василя Великого в Поздичі, 1748 р.
- Стор. 14. Факсиміле сторінки з Акафістника Василя з фігурним твором *Arma Christi*, XVII ст.
- Стор. 16. Заставка з Ірмолая Стефана Воропковича з Дрогоєва, переписаного для ярославської церкви Богоявлення Господнього, 1725 р.
- Стор. 20. Заставка зі Статуту братства церковного церкви Вознесіння Господнього в Бобрівці, 1716 р.
- Стор. 42. Заставка з Ірмолая з церкви св. Микити в Лежахові, перша половина XVIII ст.
- Стор. 61. Кінцівка зі Статуту братства церковного церкви св. Василя Великого в Поздичі, 1746 р.
- Стор. 62. Заставка з Ірмолая з церкви Благовіщення Пресвятої Богородиці в Хотинці, 1725 р.
- Стор. 74. Заставка зі Статуту братства церковного церкви Благовіщення Пресвятої Богородиці в Хотинці, 1725 р.
- Стор. 84. Рамка з титульної сторінки Статуту братства церковного церкви Благовіщення Пресвятої Богородиці в Хотинці, 1725 р.

Мапа Надсяння з назвами місцевостей, з котрих походять
публіковані рукописи та їх переписувачі

